NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 257 | Łódź, Poniedziałek, 9 listopada 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מאנטאג פ' תולדות כ"ד מרחשון תרצ"ז | 14-טער יאהרגאנג

שחיטה־נאכט אין מאדריד

ביז נעכטען אוונט האבען די אויפשטענדיגע נאך נישט געהאט פערנומען די גאנצע שטאט. — דאס רעגירונגס־מיליטער האט אנגעהויבען א גרויסע קאנטער־אפענסיווע אויף צפון פון מאדריד

פאלקס־פראנט־מיליטער זיגט אויף די איבעריגע פראנטען

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

רא זענען אנגעקומען פרטים וועגען די מורא'־ ת נאכטן־שלאכטען, וואס קומען איצט פאר אין ר הויפט־שטאט פון שפאניען.

דאס זענען שוין נישט קיין מיליטערישע קאמפען ר שרעקליכע שחיטות, וואס מאכט פערגליווערן ם בלוט אין די אדערן.

מאדריד געפינט זיך נאך נישט אינגאנצען אין הענד פון די אויפשטענדער.

אין די אוונט־שעה'ן האבען די ערשטע קאלומ ס פון די אויפשטענדער זיך ארייגעריסען אין אט.

צווישען רעגירונגס־מיליטער און די אויפשטענ־ , וועלכע זענען בעשטאנען אין דער גרעסטער ל פון האלב־ווילדע מאראקאנער, איז געקומען צו מף אויף באגנעטען מעסערס און אפילו פויס־ .

די מאראקאנער האבען זיך אנגעהויבען צוריק־ ען, נישט קאנענדיג אויסהאלטען דעם שרעקלי־ פערצווייפעלטען דרוק פון רעגירונגס־טרופּע ער.

שט ווען די נאכט איז צוגעפאלען, האבען די פשטענדער מיט א פיל גרעסערער קראפט אנגע־ ען שטורמען די לעצטע האלב־חרוב'ע פאזיציעס דער רעגירונג.

די קאמפען זענען געווען אזעלכע פערביטערטע, ידע צדדים האבען כמעט געשיינט נישט קיין אנגענע און נישט קיין פערוואונדעטע.

די דאזיגע שרעקליכע נאכט אויף די מאדרידער ן, וועט זיכער פערשריבען ווערען אין דער גע־ טע אלס די בלוטיגסטע אין דער היסטאריע פון ער־מלחמות.

דאס רעגירונגס־מיליטער האט זיך אנגעהוי־ צוריקציהען און זיך בעפעסטיגט אין צענטרום־ ט. מיט דעם קאמף אויף די גאסען פון שטאט ט אן פערזענליך דער פרעמיער און קריגס־מי־ ער לארגא קאבאלערא, ער איז דער איינציגער יסטער, וועלכער געפינט זיך נאך אין שטאט.

די איבעריגע מיטגלידער פון דער רעגירונג זע־ נאך פריטאג אוועק קיין וואלענסיא.

אין שטאט שפילען זיך אפ הארצרייסענדע סצענעס האלב־הונגעריגע און טויטמידע בעפעלקערונג אנט ט מאסענווייז פון דער שטאט.

די מיליציאנערען לאזען קיין יונגע נישט אנט ען, נאר צווינגען זיי צו נעמען ביקסען און צו טען צו דער פערטיידיגונג פון די פאזיציעס אין ם.

אויף די גאסען פון מאדריד ליגען מאסען הרוגים, וועלכע קיינער טראכט אפילו נישט אפצורוימען.

די אויפשטענדער האבען אין די פארטאג־שעה'ן אנגעהויבען שטורמען דעם צענטרום.

די ראדיא־סטאציע פון דער רעגירונג, איז דערווייל אנטשוויגען געווארען און מען הערט נישט קיין שום קאמוניקאטען, כאטש די ראדיא־סטאציע געפינט זיך נאך אין די הענד פון רעגירונגס־מיליטער.

דאס רעגירונגס־מיליטער האט פיל צו ליידען פון די פאלאנגיסטען, פערבינדעטע פון די אויפשטענדער, וועלכע האבען זיך געפונען די גאנצע צייט אין שטאט זיי בעפאלען קלענערע טרופעס פון רעגירונגס־מיליטער און מארדען זיי אויס.

אלע בריקען און באן־וועגען זענען מינירט געווארען. קיינער פון די בריקען זענען נאך נישט אויפגעריסען געווארען. היינט פארטאג האט דאס רעגירונגס־מיליטער בעקומען א ידיעה, אז פון וואלענסיא געהט א גרויסע מיליטערישע קראפט זיי צו הילף און זיי זאלען זיך האלטען אויף די פאזיציעס ביז ס'וועט אנקומען הילף.

צי דאס רעגירונגס־מיליטער וועט אויסהאלטען דעם דרוק איז זעהר צווייפעלהאפט, ווייל דער קאמף ווערט נישט געפיהרט גליך אויף גליך. די אויפשטענדער האבען דארט פערזאמעלט די בעסטע טיילען פון רעגולערע מיליטער אין דער צייט, ווען די פאלקס־מיליץ איז קליין אין צאהל און איז נישט אזוי גוט בעוואפענט.

די ידיעות, וואס שטאמען פון די אויפשטענדער זאגען, אז די פאלקס־מיליץ ציהט זיך צוריק אויפ'ן גאנצען פראנט.

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

לויט די לעצטע ידיעות קומען נאך פאר אין שטאט פערביטערטע קאמפען. אויף אלע גאסען זענען אויפגעשטעלט געווארען באריקאדען. אין דער שטאט זענען נאך פערהאן 20 טויזענד מיליציאנטען, וועלכע שטעלען א העפטיגען ווידערשטאנד. ביי דער רעגירונג געפינט זיך נאך א גרויסער טייל פון דער שטאט.

טענעריף, 8 (ספ. טעל.)

די ראדיא־סטאציע פון די אויפשטענדיגע האט האלב 9 אין אוונט פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אז דאס אויפשטענדיגע מיליטער רוקט זיך ווייטער קיין מאדריד ביי פערביסענע גאסען־קאמפען. לויט די לעצטע נישט־בעשטעטיגטע ידיעות, האט איין אפטיילונג שוין געזאלט פערנעמען דעם קעניגליכען פאלאץ אין מאדריד.

לאנדאן, 8 (ספ. טעל.)

„סאנדיי דיספעטש" האט אין אן אַקסטרא־אויסגאבע מיטגעטיילט, אז די רעדאקציע האט היינט גערעדט טעלעפאניש מיט דער ענגלישער אמבאסאדע אין מאדריד. פון דאנען מ'האט ערקלערט, אז מאדריד איז נאך נישט פערנומען, דאס קען אבער געשעהען יעדע מינוט.

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

די ראדיא־סטאציע אין אווילא, וואו ס'געפינט זיך די הויפט־קוואַרטיר פון די אויפשטענדיגע, וועלכע אפערירען ביי מאדריד, מעלדעט אפיציעל, היינט, 2 א זייגער ביי טאג, אז די אויפשטענדיגע האבען פערנומען א טייל פון מאדריד.

סעווילא, 8 (ספ. טעל.)

קאבאלערא האט זיך געוואנדען נאך עהערנעכטען צו די אויסלענדישע דיפלאמאטען, אז זיי זאלען פערלאזען מאדריד.

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

„האוואס" מעלדעט פון מאדריד, אז היינט נאכמיטאג איז דאס רעגירונגס־מיליטער איבערגעגאנגען צו א געוואלדיגער קאנטער־אפענסיפע אויף צפון־מזרח פון מאדריד. די אפענסיווע האט געהאט ערפאלג. די אנגרייפער זענען אביסעל צוריקגעשטויסען געווארען.

בארצעלאנא, 8 (ספ. טעל.)

אפיציעל ווערט געמאלדען וועגען אן אפענסיווע פון רעגירונגס־מיליטער אויף א רייה אפשניטען אויפן אראגאנישען פראנט. נעבען טארדיענט איז דאס רעגירונגס־מיליטער נעגאנגען פאראויס אין דער ריכטונג פון דער שטאט אלמודעוואר. די אויפשטענדער זענען אינגאנצען ארויסגעשטויסען געווארען פון שטח שערא אלקושערע.

„איצט הויבט זיך ערשט אן די מלחמה"

דעקלאראציע פון דער מאדרידער רעגירונג

וואלענציא, 8 (ספ. טעל.)

ס'איז פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער מאדרידער רעגירונג, נאכ'ן ארויספאהרען פון מאדריד. נאך דער זיצונג איז פערעפענטליכט געווארען פאלגענדע דעקלאראציע:

„די אנוועזענהייט פון דער רעגירונג אין מאדריד האט געשאפען די געפאהר, אז די אנשטרענגונגען צום זיג פון שפאניען איבער'ן פאשיזם און צו בעפרייען דאס לאנד זאלט געקענט פאראליזירט ווערען. די רעגירונג איז געקומען קיין וואלענציא, כדי צו שאפען די בעסטע בעדינגונגען צו קאארדינירען די אנשטרענגונגען פון אלע פאקטארען, וועלכע קענען ברענגען צו בעשיצען מאדריד. אויף מאטיוו פון דער איסערן־פאליטיק האבען געווירקט אויף דעם בעשלוס איבערצוטראגען דאס זיץ־ארט פון דער רעגירונג. דער פיינד האט אנגעהויבען זיין אנגריף אויף מאדריד, שטרעבענדיג צו נעהמען אין געפאנגענשאפט די לעגאלע רעגירונג, כדי אויף דעם אופן לייכטער צו מאכען דאס אנערקענען די אויפשטענדיגע רעגירונג דורך אויסלאנד. דאס ענדערען דאס זיץ־ארט פון דער רעגירונג בעדייט נישט קיין אנטלויפען און נישט קיין רעזיגנאציע. די מיניסטארען זענען געקומען צו א הסכם וועגען שאפען די ארגאניזאציע, כדי צו דערגרייכען דעם ענדגילטיגען זיג".

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

די שפאנישע אמבאסאדע אין פאריז ווארנט אין נאמען פון זיין רעגירונג די אויפשטענדיסטען און זייערע אויסלענדישע שותפים אין פאלגענדע ווערטער: איהר וועט נישט בעקומען קיין איין גראם נאציאנאלען גאלד, מיר וועלען בעסער דאס גאלד צושמעלצען, די מלחמה וועט ווייטער געפיהרט ווערען, אונזער זיג איז א זיכערער. אונזער פליכט איז ווייטער צו פיהרען דעם קריג, וועלכער ליגט אין אינטערעס נישט נאר פון שפאניער, נאר פון דער דעמאקראטיע אין דער גאנצער וועלט, ווי ס'זאל נישט זיין דער גורל פון מאדריד וועט דאס נישט האבען קיין דעציזידירענדע ווירקונג פאר דעם לעצטען רעזולטאט, מאדריד האט נישט קיין סטראטעגישע בעדייטונג, ערשט איצט הויבט זיך אן די מלחמה".

דייטשלאנד גרייט זיך צום קריג

דאס האט מודה געווען היטלער אין זיין נעכטיגער רעדע

בערלין, 8 (ספ. טעל.)

אין מינכען האבען זיך היינט אנגעהויבען די ערונגען געווידמעט דעם קאמף פון די נאציאנאל־ ציאליסטען וועגען איבערנעהמען די מאכט אין וו. יאהר 1923.

מיט א גרויסער רעדע איז ארויסגעטרעטען טלער, וועלכער האט צוו. אנד. געזאגט: „די אנע, גרינגגעשעצטע און הילפלאזע דייטשלאנד יז געווארען א שטאלצע, מעכטיגע מלוכה. ער זענען מיר פריהער געווען מעהר בעליבט פאר זענען מיר איצט מעהר געאכטעט. אין יאהרען פון קאמף האב איך זיך קיינמאל נישט מיהט וועגען דער סימפאטיע פון אויסלאנד. פון יסלאנד האב איך נאר פערלאנגט אזא אכטונג, ס קומט יעדען העלדישען פאלק. ארום אונז קט די וועלט. אונזער אלטער שונא — דער לשעוויזם, דראהט צו פערניכטען איין מלוכה ך דער צווייטער. אבער נישט אומזיסט איז אין נדערע פאבריקען דורך 3 און א האלב יאהר א און נאכט געארבייט געווארען געווער, כדי טצופיהרען דאס דייטשע פאלק פון צושטאנד הילפלאזיגקייט. מיר זענען איצט פעהיג אלץ צו בעקעמפן. אפשר שנעלער זי מיר ריכטען זיך וועט קומען דער טאג אין וועלכען גאנץ איירפא וועט אנערקענען, אז אונזער מלוכה האט אויסגעבויט די פעסטונג געגען באלשעוויזם. אפשר וועלען די אפאסטאלען פון שלום אנערקענען, אז דער שלום קאן פערזיכערט ווערען א דאנק די דאזיגע כוחות, וועלכע די דייטשען האבען געשאפען אין איירפא אין דער לעצטער שעה.

ס'וואלט געקומען צו א שרעקליכער מלחמה

ווען פראנקרייך זאל נישט בלייבן נייטראל צו די שפאנישע געשעהענישן

ערקלעהרט דער פראנצויזישער פרעמיער בלום

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

אויפ'ן נאציאנאל־ראט פון דער סאציאליסטישער פארטיי איז אויסגעדריקט געווארען ביטערונג צוליב דער שטעלונג צו דער שפאנישער פראגע. די רעדנער האבען אבער בעטאנט, אז א אנדערע שטעלונג וואלט געברענגט צום איבערדרייסען פון פאלקס־פראנט ווי אויך דעם פראנצויזיש - ענגלישען פראנט. די רעדנער האבען אויך געפאדערט אפצורייסען די אדמיניסטראציע פון רעגירונגס־פיינד. מיניסטער אריאל האט דערקלערט, אז אזא דעקרעט וועט בקרוב דערשיינען.

דאן האט געהאלטען א רעדע פרעמיער בלום, וועלכער האט פערטיידיגט די נייטראלע שטעלונג צו די שפאנישע געשעהענישען, האלטענדיג, אז ווען נישט דער אפמאך וועגען דער נישט־אינטערווענץ, וואלט פראנקרייך אריינגעצויגען געווארען אין א מלחמה צוזאמען מיט די סאוויעטען. די דאזיגע מלחמה וואלט פארגעקומען ביי שרעקליכע בעדינגונגען. מ'האט נישט געקאנט דערלאזען, אז דער ארבייטער קלאס זאל זיך ווארפען אין א מלחמה אהן אויסוועג. צום סוף האט פרעמיער בלום בעטאנט זיין צוגעבונדענקייט צום פאלקס פראנט, וועלכער קאן אין איצטיגען מאמענט נישט איבערגעריסען ווערען.

פאריז, 8 (ספ. טעל.)

די קאמוניסטישע פארטיי האט צוגעשיקט א בריף צום נאציאנאל־ראט פון דער סאציאליסטישער פארטיי, אין וועלכען זי גיט אויף די נעמען פון די מיטגלידער, וועלכע דארפען אריינגעהן אין פערשטענדיגונגס־קאמיטעט מיט די סאציאליסטען. די קאמוניסטען פאדערן ווייטער אנצוווענדען דעם פראגראם פון פאלקס־פראנט. זיי דריקען אויס די האפנונג, אז דער פרעמיער בלום וועט אפשאפען די בלאקאדע פון שפאניען. צום סוף ווערט געזאגט, אין בריף, אז די סאציאליסטישע פארטיי וועט מסכים זיין צוזאמענצושטעלן א בשותפות'דיגע קאנפערענץ, וועלכע דארף צונויפרופען דעם קאנגרעס פון די פעראייניגטע סאציאליסטישע און קאמוניסטישע פארטייען.

מיניסטער בעק אין לאָנדאָן

היינט הויבען זיך אן די פּאָליטישע געשפּרעכען

ל אָ נ ד אָ ן, 8 (ספּ. טעל.)
קיין דאָוור איז היינט אָנגעקומען מיט דער שיף דער פּוילישער אויסערן־מיניסטער בעק. דעם מי־ניסטער מיט זיין פרוי זענען בעגריסט געוואָרען דורך פאָרשטעהער פון דיפּלאָמאַטישען פּראָטאָקאָל פון דאָוור קיין לאָנדאָן זענען די געסט געפאָהרען אין א בעזונדער וואַגאָן. אויפ'ן לאָנדאָנער באַהן־הויף האָט דעם מיניסטער אָפּגעוואַרט דער ענגלי־שער אויסערן־מיניסטער אידען. דער פּוילישע אַמ־באַסאַדאָר און פיל הויכגעשטעלטע פּערזענליכקיי־טען .מינ. אידען האָט בעגריסט דעם גאַסט און זיין פרוי.

מינ. בעק איז דאַן אָפּגעפאָהרען אין קעניג־ליכען פּאַלאַץ, וואו ער האָט זיך איינגעשריבען אין אָפיציעלען קעניגליכען בוך.

די פּאָליטישע געשפּרעכען הויבען זיך אָן מאָרגען.

וו י ע ן, 8 (ספּ. טעל.)
די „נייע פרייע פּרעסע", וועלכע איז געוועהנליך גוט אינפאָרמירט וועגען פּוילישע פראַגען, דרוקט א לענגערען אַרטיקעל וועגען דער נסיעה פון מינ. בעק קיין לאָנדאָן. די צייטונג ווייזט אָן, אַז איינע פון די הויפּט־פראַגען, וואָס מינ. בעק וועט בע־ריהרען אין לאָנדאָן, וועט זיין די פראַגע פון ערמעגליכען א גרעסערע יודישע עליה פון פּוילען קיין ארץ־ישראל. די צייטונג בעמערקט אויך, אַז אין די לאָנדאָנער פּאָליטישע קרייזען ווערט בע־זונדערס בעטאָנט דער פאַקט, וואָס דער נייע שעד־יול איז געגעבען געוואָרען צוויי טעג נאָך דער אינטערוויען פון פּוילישען אַמבאַסאַדאָר ראַטשינסקי ביי דער ענגלישער רעגירונג געגען אָפּשטעלען די עליה.

אויך בערלינער צייטונגען מעלדען, אַז מינ. בעק וועט ביי זיינע קאָנפערענצען אין לאָנדאָן בעריהרען די פראַגע פון א ברייטער יודישער עליה קיין ארץ־ישראל. אויך די דאַנציגער פראַגע וועט אין לאָנדאָן ברייט אַרומגערעדט ווערען.

ל אָ נ ד אָ ן, 8 (ספּ. טעל.)
פון גוט־אינפאָרמירטע קרייזען גיט מען איבער, אַז דער פּוילישער אויסערן־מיניסטער וועט ביי די אונטערהאַנדלונגען מיט דער ענגלישער רעגירונג בעריהרען אויך די פראַגע פון געבען פאַר פּוילישע יודען עמיגראַציע־מעגליכקייטען אי. אַ רייה לענדער אַ חוץ ארץ־ישראל.

בעת די וואַהלען צום קהלה־ראַט אין וויען

האָבען די ציוניסטען אָפּגעהאַלטען אַ גרויסען נצחון

וו י ע ן, 8 (יט"א טעלעגראַפיש)
היינט זענען פאָרגעקומען וואַהלען צום יודישען קהלה־ראַט אין וויען. די ציוניסטען האָבען אָפּגע־האַלטען אַ נצחון, זיי האָבען בעקומען 23 מאַנדאַ־טען, 13 מאַנדאַטען האָט בעקומען די אַסימילאַטאָ־רישע אוניע, וועלכע האָט געפיהרט די וואַהל־קאַמ־פּאַניע מיט אַנטי־ציוניסטישע לאָזונגען.

אַלפּוילישער צוזאַמענפאָהר פון „אָרט"

וו אַ ר ש אַ, 8 (יט"א טעל.)
מיטוואָך, דעם 11 נאָוועמבער הויבט זיך אָן אין וואַרשאַ דער צוזאַמענפאָהר פון „אָ־ט". דער צוזאַמענפאָהר וועט פאָרקומען אין לאָקאַל פון „אחדות" און צו איהם וועלען קומען 75 דעלעגאַטען.

פּוילישע ראַדיקאַלע סטודענטען

וועלען ענערגיש אַרויסטרעטען געגען די נאַרא־באַנדעס

וו אַ ר ש אַ, 8 (טעלעפאָניש)
אין נעכטיגען „ראַבאָטניק" געפינען מיר פאָל־גענדע לענגערע נאָטיץ:

„די ווילדקייט פון די נאַראַ־לייט שטייגט שוין איבער אַלע גרענעצען, צוליב וואַצלאַווסקי'ס יאָהר צייט, וועלכער איז געפאַלען אין קאַמף געגען יודען, האָבען די נאַראַ־סטודענטען אַרויסגעגעבען אַ פלוג בלעטעל, אין וועלכען מיר לייענען, אַז „די דיס־קוסיע מיט יודען קאָן פאָרקומען נאָר אויפ'ן פּלאַץ פון פערגאָסענעם בלוט". פאַר די טיפּען פון אָ.נ.ר. איז נישט קיין אַנדער געשפּרעך מיט יודען אויסער אַ שטויס מיט אַ מעסער אָדער קויל. סתם יאָ קאַמף בעפרידיגט זיי נישט. „ס'מוז זיין — שרייבען זיי — אַ בלוטיגער, מאַסען־קאַמף"...

„אויף די דאָזיגע בלוטיגע פלאַפּלערייען איז פערהאַן בלויז איין ענטפער, און דער ענטפער געפינט זיך אין בריף, וואָס איז צוגעשיקט געוואָ־רען דער רעדאַקציע פון „ראַבאָטניק" פון אַ גרופּע קריסטליכע סטודענטען. די סטודענטען פאָדערען אין זייער בריף, אַז עס זאָל געשאַפען ווערען אַ שטאַרקע אָרגאַניזאַציע, וועלכע זאָל זיך מוטיג ענט־קעגענשטעלען די נאַראַ־באַנדעס, די אונמענשליכע שיוואַרץ־מאַה'ניקעס, וואָס גלויבען, אַז זיי זענען בערופען אַנצופיהרען מיט דער אַקאַדעמישער יו־גענד. אויפ'ן טעראָר — שרייבען די מחברים פון בריף — דאַרף מען ענטפערן נישט מיט ווערטער און דראָהונגען, נאָר מיט מעהר ראַדיקאַלערע מיטלען..."

ענדעקעס נוצן אויס יעדע געלעגענהייט

צו פערטשעפען יודען און האַקען שויבען

וו אַ ר ש אַ, 8 (טעלעפאָניש)
היינט איז אין היגיענישען זאַל אויף קאַראָוואַ גאַס פאָרגעקומען אַ מיטינג געגען קאָמוניזם פון ס.ס.ס. (פעראיין פאַר געזעלשאַפטליכער זעלבסט־הילף). דאָס איז אַ סאַנאַטאָרישע אָרגאַניזאַציע. אויפ'ן מיטינג האָט זיך אַריינגעריסען אַ גרופּע ענדעקעס, וועלכע האָבען געמאַכט צווישענרופען, הלמאַי מ'רעדט אַזוי ווייניג וועגען יודען. ס'איז געקומען צו אַן אַוואַנטורע און די ענדעקעס זענען אַרויסגעוואָרפען געוואָרען פון זאַל. איינער האָט פון דער גאַלעריע אַראָפּגעוואָרפען אַ בענקעל. ער איז אַרעסטירט געוואָרען.

אַרויסגעהענדיג פון זאַל האָט די ענדעקישע גרופּע פערטשעפּעט יודען און געהאַקט שויבען. איין גרויסע שויב איז אויסגעהאַקט געוואָרען אין אַ יודיש פרוכטען־געשעפט אויף מאַראַזוויעצקא 14. אין דעם דאָזיגען געשעפט האָבען די ענדעקעס ערשט פאָריגען זונטאָג אויסגעהאַקט אַ גרויסע שויב.

5 ענדעקעס זענען אַרעסטירט געוואָרען.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע־בע האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוועגד.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. Wołkowyski
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקה, בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 פרימאָרגען און 4—9 אָוונט

KINO-TEATR MIRAŻ
אָנהויב 4 נאָכמיטאָג.
היינט און פאָלג. טעג!
גרויסער עראָטישער זיטען־פילם אונטער'ן נאָמען:
געשפּענסט
אין די הויפּט־ראָלען:
HARRY BAUR i Inkiszyniew

ה' משה פּאָזנאַנסקי און פרוי
צו דער בר־מצוה־פייערונג פון זייער ל"ע זוהן
רפאל ישעי'
ווינש איך, אַז ער זאָל איהם ערציהען אַלס נוצען חלוץ פאַר'ן אויפבוי פון ארץ ישראל.
מרדכי חיים רוטקאָווסקי און פרוי.

צו דער חתונה פון
פרל. סאַלאַ מעש
מיט ה' אברהם לעווינסקי
גראַטולירען הערצליך און ווינשען פיל גליק און צופרידענהייט
ש. ל. אַפּפעל און פאַמיליע.

8־גן, שניידער־מייסטער!
היינט, מאָנטאָג, 8 אין אָוונט קומט פאָר אין לאָקאַל פון האַנדווערקער־פעראיין (ציגעל־גאַס 4) אַ גרויסע
פערזאַמלונג
פון אַלע שניידער־מייסטער אין לאָדז, מיטגלידער און נישט־מיטגלידער.
ט.־א.: ליקווידאַציע פון שטרייק פון די אַרבייטער.
אַלע דאַרפען אונבעדינגט קומען.
די פאַך־קאָמיסיע
מענער־בעשטעלט.

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען און האַנדווערקער
שווייסונגען, מאַשינען־טיילען און רעפּעראַטורען
פיהרט אויס בילינ די מעכאַנישע שלאָסעריי
י. רעדער
ליסטאָפּאַדאָוואַ 11/13 (רינג זאַכאַדניאַ)

געדענקט, ביי
שטשעשליווי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע ביליגער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען
אויך פערשידענע רעשטען
קומט און איבערציינט אייך
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראָנט II שטאָק.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ח' פרעזעס, פריינד, פּראָפעסאָר און דירעקטאָר
י. פּיוווישים
צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכער
מוטער
די פערוואַלטונג פון לאָדזער יודישען מוזיק־פעראיין „שיר"

Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5 8-9 אָוו.

די ביליגסטע קוועלע פון אַלערלייט
ניי־מאַשינען,
טיילען, נאָדלען אַז"וו איז ביי
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92.
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאָג.

Dr. med.
P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57
נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָוו.
ספּעציעלער ווארטע־זאַל פאַר פרויען.
פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פּרייזען.

Dr. med.
M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונד.
זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג.

אויערן, נאָז און האַלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אַז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
אַ רענטגען־גאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיע

ד"ר ל. שיפּמאַן
צוריקגעקעהרט
64 זאַכאַדניאַ 64
טעל. 106-72
פראָנט 2־טער שטאָק.

DR.
Michał URBACH
נערוועז און אינערליכע קראַנק. הייטן און פיזיקאַלישע טעראַפּיע
נעמט אָן פון 1—2 און פון 5—7 נאָכמ.
Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

Dr. med.
J. GOLDBERG
ספּעציאַליסט פאַר אויגען־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אָן פון 11—1 און פון 7—8 אָוונד

DR.
S. Kantor
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען (מענער־שוועכע)
90 פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 6—9 אָוו

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו
זונטאָג און יום־טוב — פון 8 1 בייטאָג

St. Felczer
H. NEUMARK
צוריקגעקעהרט
28 אַלודניאַוואַ 28
טעל. 163-46
נעמט אָן ביז 10 פריה און פון 2—4 נאָכמ.
פאַר אונבעמיטעלטע הנחות.

Dr. med.
P. KOTOK
CHOROBY WEWNĘTRZNE
przyjmuje od 5–7 wiecz.
Żeromskiego 44, tel. 121-45
POWRÓCIŁ.

געשלאסענער קלירינג-אפמאך

צווישען דער פוילישער רעגירונג און יודישער אגענט

יצחק גרינבוים אפגעפארען קיין ארץ-ישראל

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש)
היינט איז אַוועקגעפאָהרען קיין ארץ-ישראל
דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו
יצחק גרינבוים, וועלכער האָט, ווי בעקאַנט, גע-
פירט אונטערהאַנדלונגען מיט דער פוילישער רע-
גירונג וועגען אַ קלירינג-אָפּמאַך.
ווי מיר דערוויסען זיך, זענען די אונטערהאַנד-
לונגען פאַרענדיגט געוואָרען און גרינבוים איז גע-
פאָהרען קיין ארץ-ישראל, כדי פאָרצולעגען דעם
פּראָיעקט פון דער פוילישער רעגירונג פאַר דער
יודישער אַגענץ.
די בעזונדערע פונקטען פון קלירינג-אָפּמאַך
זענען פאָלגענדע:
אַלע געלדער, וואָס זענען בעשטימט פאַר א"י
קאַפּיטאַליסטען, פאַר'ן האַנדעלס-פערקעהר, פון
קאָלאָניסטען, ערד-קניות, הייזער־קויף א.אז.וו. וועט
מען אריינגעטראָגען ווערען אין פ.ק.אָ. אין וואַרשאַ
אויף אַ בעזונדערער קאָנטאָ פון „אינסטיטוט ראַז-
ראַכונקאָווי“. פון דער צווייטער זייט וועלען אַלע
געלדער אין ארץ-ישראל, וואָס זענען בעשטימט
פאַר פוילען פאַר סחורות, פאַר קרובים אין פוילען
א.אז.וו. אריינגעטראָגען ווערען אין תל-אביב'ער פ.
ק.אָ. אויף אַ ספּעציעלער קאָנטאָ. נאָך געוויסע צייט-
אָפּשניטען וועלען פאָרקומען אָפּרעכענונגען און דער
סאַלדאָ וועט זיין לטובת פוילען, וועלען די
איבערבלייבענדע סומעס קענען איבערגעזען ווערען קיין
ארץ-ישראל אין דער פאָרם פון סחורות.
וואָס שייך עמיגראַנטען, וועלען זיי תּייטער
קענען מיטנעהמען צו 1000 זל.
מיט'ן קלירינג-אָפּמאַך וועט אָנפיהרען אַ קאָ-
מיטעט, וועלכע בעשטעהט פון פאָרשטעהער פון
פאַררעכנונגס-אינסטיטוט“, יודישער אַגענץ און פויי-
לישע-פּאַלעסטינער האַנדעלס-קאַמער.

מעדאלען פאר טאפפערקייט

האבען בעקומען בריטישע זעלנער אין ארץ-ישראל

לאָנדאָן, 8 (יט"א טעל.)
די מאַכט האָט פערעפענטליכט אַ רשימה פון
בריטישע מיליטער - לייט, פון יבשה, פלאָט און
לופט, וועלכע האָבען בעקומען מעדאַלען פאַר זייער
טאַפּפערקייט און האַלטונג בעת די געשעהענישען
אין ארץ-ישראל צווישען 15 אַפּריל און 14 סעפּ-
טעמבער. פון יבשה-מיליטער האָבען בעקומען מע-
דאַלען 40 מאַן. פון פלאָט — 3, פון לופט — 8.

שטרייק אין תל-אביב'ער פארט

איז היינט אויסגעבראכען

ירושלים, 8 (יט"א טעלעגראַפיש)
היינט איז אויסגעבראָכען אַ שטרייק אין תל-
אביב'ער פאָרט. דער שטרייק איז אויסגעבראָכען
צוליב אַ סכסוך מיט אַ טייל אַרבייטער, וועלכע גע-
הערען נישט צו דער „הסתדרות“.

דעפארטירט 12 קאמוניסטען פון ארץ-ישראל

זיי זענען ארויסגעשיקט געווארען קיין שפאניען

ירושלים, 8 (יט"א טעל.)
די מאַכט האָט דעפּאָרטירט פון לאַנד 12 קאָ-
מוניסטען און זיי אָפּגעשיקט קיין שפּאַניען. „הבוקר“
טיילט מיט, אַז זיי זענען אָפּגעשיקט געוואָרען קיין
שפּאַניען אויף זייער אייגענעם פערלאַנג.

הייליגער קריג אין פאלעסטינע דוערט ווייטער

ערקלערט די אראבישע פרעסע

ירושלים, 8 (יט"א טעלעגראַפיש)
די אַראַבישע צייטונגען טרעטען היינט שאַרף
אַרויס געגען דער ענגלישער רעגירונג פאַר ווערטיילען
דעם שטרייק. זיי לויבען דעם בעשלוס פון העכסטען
אַראַבישען ראַט צו באַיקאָטירען די קעניגליכע קאָ-
מיסיע.
דער אָרגאַן פון מופטי שרייבט, אַז אויב די רע-
גירונג וועט נישט אָפּשטעלען די אימיגראַציע וועט
מען די אַראַבער דאָס טון מיט געוואַלט.
די אַראַבישע נאַציאָנאַלע גוואַרדיע האָט פער-
עפענטליכט אַן אויפרוף, אין וועלכען זי שרייבט,
אַז דער הייליגער אַראַבישער קריג דויערט ווייטער.

אויסגעבראכען דער שטרייק אין דער ווארשעווער קהלה

ס'ארבייטען יאר די אמבולאטאריומס און בית-עלמין

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש)
היינט, צוועלף אַ זייגער בייטאָג, איז אויס-
געבראָכען אין דער וואַרשאַווער קהלה אַ שטרייק
פון די אָנגעשטעלטע, וועלכע עס קומט שוין פאַר
דריי חדשים געהאַלט. דער שטרייק האָט לכתחילה
געדאַרפט אַרומנעמען אַלע אָפּטיילונגען, אויף דער
פאָדערונג פון רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט וועלען אָבער
די אָנגעשטעלטע פון די אַמבולאַטאָריומס און בית-
עלמין'ס נישט שטרייקען.
אויב דער שטרייק וועט במשך פון 3 טעג
נישט ווערען ליקווידירט וועט ער אויך אויסגע-
שפּרייט ווערען אויף די בית-עלמין'ס און אַמבו-
לאַטאָריומס, און נאָך אַ וואָך צייט וועט ער פער-
וואַנדעלט ווערען אין אַן אָקופּאַציע-שטרייק.

ווינטער-הילף פאר פרנסהלאזע יודען

געשאפען א קאארדינירטען קאמיטעט

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש)
בעת'ן בעזוך פון צענטראַלען יודישען הילפס-
קאָמיטעט ביים מיניסטער קאָשטשאַלקאָווסקי וועגען
בעשטימען געוויסע סומען אויף ווינטער-הילף
פאַר פרנסה־לאָזע יודען, האָט דער מיניסטער אויס-
געדריקט זיין וואונש, אַז ער זאָל נישט האָבען צו
טון מיט קליינע קאָמיטעטלעך און פעראיינען, נאָר
מיט איין צענטראַלער קערפּערשאַפט.
צוליב דעם איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון
די גרויסע הילפס-אינסטיטוציעס: רעטונגס-קאָמי-
טעט, בעשפייזונגס-סעקציע ביי „טאָז“, בית-לחם,
תומכי עניים א. אַ.
ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען אַ קאָ-
אָרדינירטען קאָמיטעט פאַר ווינטער-הילף פאַר אַר-
בייטסלאָזע און פרנסה־לאָזע יודען.

די נאצישע פרעסע איז אויפגערעגט

צוליב דעם וואס די ענדעקעס אין פוילען באיקאטירען אויך די דייטשען

בערלין, 8 (יט"א טעל.)
צוליב דער אַנטי-דייטשער שטימונג, וועלכע
הערשט איצט אין דער פוילישער פרעסע צוליב די
געשעהעניש'ען אין דאַנציג, שרייבט היינט די נאַצי-
פרעסע מיט'ן „אנגריף“ בראָש, אַז דערין זענען
שולדיג די יודען.
גלייכצייטיג שרייבען די נאַצי-צייטונגען, אַז
דער אַנטיסעמיטישער באָיקאָט געגען יודען אין
פוילען, וועלכער ווערט געפיהרט דורך די ענדע-
קעס איז אויך געווענדעט געגען די דייטשען בעזונ-
דערס אין די מערב-געגענדען. די צייטונגען ציטי-
רען אַ פלוג-בלאַט, וועלכעס איז פערשפּרייט געוואָ-
רען אין לעשנאָ. פּויזנער געגענד, אין וועלכען עס
ווערט געזאָגט: „ווער עס קויפט ביי יודען אָדער
דייטשען, ברענגט צום חורבן פון פוילישען האַנ-
דעל און ער וועט בעטראַכט ווערען אַלס פערעטער
פון פוילען.“

ווידער א בעסטיאלישער באנדיטען-אנפאל אויף א יוד

שולקעוו, 8 (ספּ. טעל.)
באַנדיטען האָבען זיך אַריינגעריסען אין דאָרף
לאָוריקאָוו, ראַווא-רוסקא קרייז אין הויז פון יצחק
וואַלדמאַן און שווער פערוואונדעט די פרוי וואַלד-
מאַן און איהר זוהן. דאַן האָבען די באַנדיטען אונ-
טערגעצונדען דאָס הויז און אַלעם געוואָרען. דאָס
הויז איז אָפּגעברענט געוואָרען. די פערוואונדעטע
זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

גען. פראנקא אוועקגעגעבן דייטשלאנד

די עקספלואטאציע פון אלע שפאנישע רייכטימער

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.)
די בעקאַנטע פראַנצויזישע פּובליציסטין מאַדאַם
טאַבואי ברענגט אַ סענסאַציאָנעלע ידיעה, אַז צווי-
שען גענעראַל פראַנקאָ און דער דייטשער רעגירונג
איז געקומען צו אַן אָפּמאַך וועגען דער פערגיטיגונג,
וואָס דייטשלאַנד בעקומט פון שפּאַניען פאַר דער מי-
ליטערישער הילף, וואָס זי האָט געגעבען די אויפ-
שטענדער. גענעראַל פראַנקאָ וועט אָפּגעבען דייטש-
לאַנד די עקספּלואַטאַציע פון אַלע שפּאַנישע רייכטי-
מער, ווי די קופּער, אייזען און קוועקזילבער גרובען.
די דייטשע אינדוסטריע וועט בעקומען דעם
דורכפּאַנטייל אין ווידער־אויפבוי פון לאַנד. אַ גרוי-
סער טייל פון דייטשע אַרבייטסלאָזע וועלען זיין בע-
שעפטיגט אין שפּאַניען און זיך נאָך דער אַרבייט
קענען בעזעצען אין שפּאַניען אַלס קאָלאָניסטען.
דייטשלאַנד וועט אויך צוטרעטען צו בויען ריי
זעגע מיליטערישע בעפעסטיגונגען לענג־אויס דער
שפּאַניש - פראַנצויזישער גרענעץ. דאָס וועט גע-
טון ווערען אין אַנבליק פון דער צוקונפטיגער גרוי-
סער וועלט-מלחמה. חוץ־מיט בעקומט דייטשלאַנד די
מיליטערישע העגעמאָניע אין מערב- און צענטראַל-
אייראָפּאַ.

סט. טהוגוט וועגען דער שטעלונג פון דער פויערים-פארטיי צו דער יודען-פראגע

דער סאָציאַליסטישער „דזשענניק פּאָפּולאַרני“
פיהרט איצט אַדורך געשפּרעכען מיט אָנפיהרער
פון דעמאָקראַטישע ריכטונגען וועגען פערשידענע
פּראָגען, דער ערשטער געשפּרעך איז נעכטען אָפּ-
געדרוקט מיט דעם בעקאַנטען פּוילישען ראַדי-
קאַל פּרעזעס פון הויפּט-ראַט פון דער פויערים-
ריכטונג (סטראָנניצ'ואַ לודאָווע).
צווישען אַנדערע פּראָגען האָט טהוגוט אויך
געענטפערט וועגען דער שטעלונג פון דער פוי-
ערים-פּאַרטיי צו דער יודען-פּראַגע. טהוגוט האָט
געזאָגט: מיר שטעהען אויף'ן יסוד פון דער
קאָנסטיטוציע פון יאָהר 1921, „דאָ הייסט“, מיר
זענען פאַר פולשטענדיגער גלייכבערעכטיגונג פון
אַלע נאַציאָנען אין פוילען. מיר זענען געגנער פון
די חיהשע געוואַלדען, וועלכע זענען שעדליכער
פאַר דער מאָראַל פון די פּאָלאַקען אײדער פאַר'ן
בעזיץ פון די יודען. די המצאה פון געציוואונגענעם
אַרויסשיקען יודען איז אַן אַבסורד, מיר פערשטעהען
אָבער און אונטערשטיצען אויך די שטרעבונג פון
די פוילישע פויערים צו נעהמען די נאַציאָנאַלע
ווירטשאַפט אין זייערע הענד.
ס'וואָלט געווען כדאי צו וויסען וואָס דער
ראַדיקאַל טהוגוט מיינט מיט זיין לעצטען זאַץ....

טאג-טעגליך

מין. בעק אין לאנדאן

דער אָפיציעלער וויזיט פון מין. בעק אין
לאָנדאָן, האָט אַ גרויסע בעדייטונג, אַזאַ גרויסע
פּאָליטישע בעדייטונג ווי ס'האָבען געהאַט די אַלע
וויזיטען פון די פּוילישע מיניסטאָרען אין לאָנדאָן.
מ'וועט נישט קענען אָפּשאַצען דעם פּאָליטי-
שען ווערט פון מיניסטער בעק'ס וויזיט אין לאָנדאָן
לויט די פייערליכקייטען, וואָס וועלען דאָרט פאָר-
קומען, ווייל וואָס מעהר פייערליכקייטען מען מאַכט
אימיצען, אַלץ ווייניגער קאָנקרעט איז דער רע-
זולטאַט.
קיינער ערוואַרט נישט פון מיניסטער בעק קיין
קאָנקרעטע רעזולטאַטען, למשל, אין דער הינזיכט
פון בעוועגען ענגלאַנד זיך צו מישען אין מזרח-
אייראָפּעאישע פּראַגען. דער וויזיט קאָן נאָר האָ-
בען אַ בעדייטונג אין צווייי קאָנקרעטע פּראַגען, וועל-
כע אינטערעסירען איצט דירעקט פוילען. דאָס איז
קודם-כל די דאַנציגער פּראַגע און די פּראַגע וועגען
קאָלאָניעס פאַר פוילען.
דער וויזיט פון מיניסטער בעק פאַלט אויס
אין מאָמענט ווען ענגלאַנד'ס עפענטליכע מיינונג
און די רעגירונגס-קרייזען זענען צורייצט צוליב דער
רעדע פון מוסאָליני'ן פון איין זייט און צוליב די
רעדעס פון גערינג און געבעלס פון דער צווייי-
טער זייט. ס'וועגדט זיך דעריבער אין טאָן, וועל-
כען מיניסטער בעק וועט בענוצען אין לאָנדאָן. די
שפּראַך מוז זיין אַזעלכע, וועלכע זאָל אין דעם
מאָמענט ענטשפּרעכען ענגלאַנד. פון דער פּוילי-
שער זייט דאַרפען זיך הערען די פראַנצויזישע אַק-
צענטען. די ענגלישע איינלאַדונג איז דאָך גע-
וואָרען מעגליך ערשט דעמאָלט, ווען ס'האָט זיך
אויסגעגליכען דער וועג קיין פּאַריז.
די פּוילישע עפענטליכע מיינונג וועט
מיט'ן גרעסטען אינטערעס נאָכפאָלגען דעם וויזיט
פון מיניסטער בעק אין לאָנדאָן. קודם-כל וועט
מען וועלען זעהן צי ס'איז געפונען געוואָרען די
געמיינזאַמע שפּראַך צווישען פוילען און ענגלאַנד.
י.

אפגעלייגט דעם צוזאמענפאהר פון „הנוער-הציוני“

וואַרשאַ, 8 (יט"א טעל.)
די הנהגה הראשית פון „נוער הציוני“ טיילט
מיט, אַז דער לאַנדעס-צוזאַמענפאָהר וועלכע האָט
געזאָלט פאָרקומען דעם 11 און 12 נאָוועמבער איז
אָפּגעלעגט געוואָרען.

דער הונגער-מארש אויף לאנדאן

לאָנדאָן, 8. (ספּ. טעל.)
היינט זענען געקומען קיין לאָנדאָן 2000
אַנטיילנעהמער פון „הונגער-מאַרש“. די אָנגעקומענע
האָבען אָפּגעהאַלטען אין הייד-פּאַרק אַ פּראָטעסט-
מיטינג געגען דעם נייעם געזעץ אויסצופאָרשען די
מאַטעריעלע לאַגע פון די אַרבייטסלאָזע, וועלכע
בעקומען אונטערשטיצונג.

איז עסטרייך זאל פראקלאמירט ווערען א מאנארכיע

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.)
היגע צייטונגען ערקלערען, אַז די נסיעה
פון איטאַליענישען אויסערן-מיניסטער, מוסאָליני'ס
איידים, גראַף טשיאַנאָ, וועט האָבען אַ גרויסע
פּאָליטישע בעדייטונג. גראַף טשיאַנאָ קומט מאָנטאָג
פריה קיין ווין.
לויט די דאָזיגע ידיעות זאָל פּרינץ אָטאָ
פּראָקלאַמירט ווערען אַלס קייזער פון עסטרייך און
ער זאָל חתונה האָבען מיט דער פּרינצעסין מאַריאַ,
אַ טאָכטער פון איטאַליענישען קעניגס-פּאָר.

ד"ר ווילהעלם פעלעק

בעקומען א אקאדעמישען זילבערנעם לארבער-קראנץ

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש) אויף דער היי-
ניגער פערזאַמלונג פון דער פוילישער ליטעראַטור-
אַקאַדעמיע איז אַדורכגעלייענט געוואָרען אַ רשימה
פון פּערזאָנען, וועלכע האָבען בעקומען פון ביל-
דונגס-מיניסטער אַקאַדעמישע לאָרבער-קראַנצען פאַר
זייערע פערדינסטען פאַר דער פוילישער ליטעראַטור.
צוו. אַנד. האָט אויך בעקומען אַ זילבערנעם אַקאַ-
דעמישען לאָרבער-קראַנץ פאַר פערשפּרייטען ליב-
שאַפט צו דער פוילישער ליטעראַטור דער לאָדזער
לעהרער פון דער יודישער גימנאַזיע, דער ליטע-
ראַטור-און טעאַטער-קריטיקער ד"ר ווילהעלם פעלעק.

אונזער וואָרט

ראדיקאלע אנשויאונגען פון סט. טהוגוט

דער אַמאָליגער ראַדיקאַל, היינטיגער פאָרזי-
צער פון דער פויערים-פּאַרטיי, סט. טהוגוט, האָט
געגעבען אויף דער פּראַגע וועגען דער בעציהונג
פון דער פויערים-פּאַרטיי צו דער יודען-פּראַגע
אין פוילען, אַ קלאָהרען ענטפער:
טהוגוט האָט געענטפערט, אַז די פויערים-
פּאַרטיי שטעהט אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון דער קאָנ-
סטיטוציע וועגען גלייכבערעכטיגונג פאַר אַלע בירגער,
איז געגען חיה'שע אָנפאַלען אויף יודען
אָבער... אונטערשטיצט די שטרעבונג פון די פויע-
רים צו נעהמען די נאַציאָנאַלע ווירטשאַפט אין
דער אייגענער האַנד אַריין.
ווי אַזוי זאָל מען פערשטעהען די לעצטע
ווערטער פון טהוגוט'ן, וואָס הייסט נאַציאָנאַלע
ווירטשאַפט און ווי קומט עפּעס, אַז די דאָזיגע
ווערטער וועגען „איבערנעהמען דורך די פויערים
די נאַציאָנאַלע ווירטשאַפט אין זייערע אייגענע
הענד“, זאָלען אַרויסגעזאָגט ווערען דעמאָלט, ווען
מ'האָט איהם אינטערפּעלירט וועגען דער יודען-
פּראַגע. נישט אַנדערש, ווי דאָ האַנדעלט זיך וועגען
איבערנעהמען די יודישע פרנסות דורך די פויערים.
אַלזאָ די גוט-בעקאַנטע סטראַגאַן-פּאָליטיק פון די
ענדעקעס, וועלכע זאָגען דאָ אויך נישט עפּעס אַנ-
דערש ווי נעהמען די נאַציאָנאַלע ווירטשאַפט אין
די אייגענע הענד. אָלא וואָס דען, זיי זאָגען דאָס
אָפען, אַז מ'דאַרף דאָס אָפּנעהמען ביי יודען און
טהוגוט זאָגט דאָס אויף דעם אופן, אַז מ'זאָל עס
פערשטעהן ווי מען וויל. די סמיכת הפרשות איז
אָבער קלאָהר פאַר יעדען. דאָס מאָל האָט טהוגוט
געמיינט די יודישע פרנסות, וועלכע דאַרפען אי-
בערגענומען ווערען דורך די פויערים. די ראַדיקאַ-
לישקייט פון טהוגוט'ן אין איצטיגען מאָמענט איז
קלאָהר געוואָרען און מ'וועט וויסען קלאָהר די
שטעללונג פון דער פויערים-פּאַרטיי צו דער יודען-
פּראַגע.
ד.

אבעסערונג פון דער יודישער לאַגע אין פּוילען

קען פאַרקומען נאָר אויפ'ן וועג פון עמיגראַציע

ערקלערט די האַלב-אָפיציעלע „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ"

די האַלב אָפיציעלע „גאַזעטא פּאָלסקאַ" האָט אין בעצטיגען נומער פערעפענטליכט א אַרטיקעל געווידמעט דעם פּראָבלעם פון דער יודישער עמיגראַציע אין וועלכען עס ווערט געזאָגט אַזוי צו זאָגען דער שטאַנדפּונקט פון די פיהרענדע קרייזען פון דער פּוילישער פּאָליטיק אין דעם דאָזיגען פּראָבלעם. אין אַרטיקעל ווערט געזאָגט:

„דאָס פּראָבלעם פון עמיגראַציע פון דער יודישער בעפעלקערונג פון פּוילען, וואָס איז פאָרגעשטעלט געוואָרען אין די ראַהמען פון די פּוילישע קאָלאָניאַלע רויהשטאָף-פּאָסטולאַטען, אויף דער ווירטשאַפטליכער און מאַנדאַט קאָמיסיע פון דער פעלקער-ליגע פאַרזאַמלונג האָט אַרויסגערופען א פערשטענדליכע פער אינטערעסירונג פון דער גאַנצער געזעלשאַפט, וואָס זאָגט עדות, אַז דאָס פּראָבלעם, וואָס איז ענטשטאַנען פון די דעמאָגראַפיש-ווירטשאַפטליכע לאַגע, איז רייף געוואָרען צו א געהעריגער לעזונג אין די ראַהמען פון אלגעמיינעם עמיגראַציע פּראָבלעם אין פּוילען. די פראַגע פון דער יודישער עמיגראַציע, וואָס איז געשטעלט געוואָרען אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען פאָרום אויף א פּרינציפּיעלען און קלאָרען אופן. דאַרף געפינען א לעזונג דורך דער צוזאַמענאַרבייט פון די אויסלענדישע פאַקטאָרען ווי אויך פון די יודישע אָרגאַניזאַציעס קודם כל אין דער ריכטונג פון געפינען מחוץ פּאַלעסטינע ברייט געביטען וואָס זאָלען זיך פּאַסען פאַר יודישער קאָלאָניזאַציע.

די נויטווענדיגקייט פון עמיגראַציע פון דער יודישער בעפעלקערונג פליסט אַרויס קודם-כל פון פּראָבלעם פון דער איבערבעפעלקערונג פון דאָרף און די ספּעציפישער ווירטשאַפטליכער סטרוקטור פון דער יודישער בעפעלקערונג און פון דעם שטאַנדפּונקט הויפּטזעכליך דאַרף זי בעטראַכט ווערען. די איבערבעפעלקערונג פון לאַנד — ביי א סטאַביליזירטען נאַטירליכען צוזואוקס פון 450,000 מאַן יעהרליך — ווי אויך פון דעם שוין עקזיסטירענדען בעפעלקערונגס-איבערפלוס אויפ'ן דאָרף, וואָס ווערט בערעכנט אויף עטליכע מיליאָן איבעריגע הענד, וועט זיך נישט לאָזען פולשטענדיג לעזען אויף דעם איננערליכער פלאַך, אויפ'ן וועג פון לאַנדווירטשאַפטליכער איבערבוי, אינדוסטריאַליזירונג פון לאַנד, אויסטריקענען פּאָלעשע, עפענטליכע אַרבייטען א. אז. וו. שנעל פליסט אָן דער דראַנג פון יונגען פּויערישען עלעמענט אויף די שטעט, וואו ער זוכט בעשעפטיגונג און לעבענס אויפהאַלט אין האַנדעל. דעם דאָזיגען דראַנג, וואָס דריקט זיך אויס אין דער פאָרם פון א גענוג שטאַרקען אימיגראַציע צוזואוקס אין די שטעט וועט מען נישט קענען און מען דאַרף אויך נישט אָפּהאַלטען מיט קינסטליכע מיטלען. פּונקט אַזוי קען מען אויך נישט שאַפען עפּעס א יורידישען שוץ אָדער פּריווילעגיע פאַר דעם איבערמאָס פון דער יודישער האַנדלונגס פערמיטלונג, ווען אפילו ער לעגיטימירט זיך מיט אַ הונדערט-יעהריגען אויספיהרען די סוחרישע פּראָפעסיע, יעדער נייער סטראַגאַן, יעדע נייע אונטערנעהמונג אָדער געגרינדעטער קאָאָפּעראַטיוו, וואָס איז גורם צו א פערבעסערונג פון האַנדעלס אויסטויש, בעשווערט אָדער מאַכט אונמעגליך די עקזיסטענץ פון הונדערטער יודישע פאַמיליעס.

און די דאָזיגע פּראָצעסען און ענדערונגען אין אונזער געזעלשאַפטליכער סטרוקטור, וואָס פערשטאַרקען גלייכצייטיג די ראַסען אנטאַגאָניזמען, זענען געווען די סיבה פון אַרויסטריט פון דער פּוילישער דעלעגאַציע אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען געביט, וואָס האָט געשטרעבט צו עפענען ענטוועדער פערשלאָסענע, אָדער ענג געעפענטע עמיגראַציע טויערען אין די לענדער פון א בעפעלקערונגס דעפיציט פאַר'ן פּוילישען לאַנדווירט און צו שאַפען נייע קאָלאָניזאַציע געביטען פאַר דער יודישער בעפעלקערונג.

די שטעלונג פון דער פּוילישער רעגירונג האָט אָנגעטראָפען נישט נאָר מיט פערשטענדניש פון די דעלעגאַטען פון די בעזונדערע מלוכות אין זשענעווע, נאָר האָט אויך געפינען זיין אויסדרוק אין לעצטען בעשלוס פון דער עקזעקוטיווע פון יודישען וועלט קאָנגרעס אין פּאַריז. דער דאָזיגער בעשלוס, מאַכענדיג בעוואָרענישען געגען יעדער עמיגראַציע פּרעסיע און געגען דעם אָנריהרען די גלייכע רעכט פון דער יודישער בעפעלקערונג אין די עמיגראַציע לענדער, שטעלט פעסט, „אַז צוליב דעם ווירטשאַפטליכען קריזיס אין די מזרח איראָפּעאישע לענדער, ווי אויך צוליב דער געזעלשאַפטליכער סטרוקטור פון דער יודישער בעפעלקערונג, איז ענטשטאַנען א אָביעקטיווע נויטווענדיגקייט פון עמיגראַציע פאַר א טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג, אַרויסגעהענדיג פון דאָזיגען שטאַנדפּונקט דאַרף מען בעגריסען און אונטערשטיצען אלע בעמיהונגען מצד די יודען, ווי אויך נישט יודען אין דער ריכטונג אַז די אימיגראַציע לענדער זאָלען עפענען זייערע טויערען פאַר דער עמיגראַציע".

אויף דער זעלבער ליניע געהט אויך דער 10-יעהריגער עמיגראַציע פּלאַן קיין פּאַלעסטינע, וואָס איז אַרויסגערוקט געוואָרען דורכ'ן פּרעזעס פון דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע זשאַבאָטינסקי, וועלכער זעהט פאָר א עמיגראַציע אין משך פון 10 יאָהר 700 טויזענד יודען פון פּוילען. די דאָזיגע ציפער איז פולשטענדיג רעאַל אויב מען נעהמט אין אכט די עמיגראַציע אַטראַקציע פון פּאַלעסטינע אלס א יודישע נאַציאָנאַלע היים. דאַגעגען די רעאַליזירונג פון פּלאַן וועט זיין אָפּהענגיג פון דעם ווי אַזוי עס וועט זיך אויסבילדען די סיטואַציע אין פּאַלעסטינע.

מען האָט געקענט ערוואַרטען, אַז דער דאָזיגער אמת וועט אָנגענומען ווערען אויך דורך דעם רוב יודישע פיהרער און פּובליציסטען אין לאַנד, אַז זיי פערזיכערן זייער מיטאַרבייט אין דער דאָזיגער אַקציע. דערווייל זעהען מיר אָבער גאָר עפּעס אַנדערש. אַ גרויסער טייל פון דער יודישער פּרעסע האָט אויפגעהויבען א מיט גאָרנישט בעגרינדעטען אַלאַרם און טומעל געגען דער דראָהענדער דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג שוין תיכף א איילִיגע, כאַאָטישע, צוואַנגס-עוואַקואַציע און גירוש פערבינדען מיט דער קאָנפיסקאַציע און ענטאייגנונג פון פערמעגען פון די יודען, און אלס רעזולטאַט פון „וועלכע" עס דראָהט א בירגער קריג. מיט איין וואָרט זיי ווילען נישט זעהען און פערשטעהן די אייגענטליכע און צוויי קלאָרע מאָטיוען, נישט די ווירקליכקייט אין וועלכער עס לעבען די פּויפּעריזירטע יודישע מאַסען. זיי געהען אויך איבער צו דער טאָג - אָרדנונג איבער דעם, אַז טויזענטער יודען וואַרטען גאַנצע יאָהרען אויף דער מעגליכקייט צו בעקומען אַרויספאָהר ויזעס נישט נאָר קיין פּאַלעסטינע נאָר אויך אין אַנדערע לענדער. די צאָהל וואָס זוכט עמיגראַציע מעגליכקייטען שטייגט בעדייטענד איבער די ציפער פון נאַטירליכען יודישען צוזואוקס, וואָס בעטרעפט אויף א ערך 3,200,000 יודען — 25 טויזענט יעהרליך.

די דאָזיגע שטעלונג קען מען ערקלערען נאָר מיט א פּסיכאָז, וואָס זיינע פּרובען האָבען מיר צווישען אַנדערען געהאַט אין שייכות מיט די געשעהענישען וועגען פּשיטיק, מינסק און אַנדערע.

און נאָר דערמיט קען מען ערקלערען, אַז געוויסע יודישע פיהרער איז בעקוועמער צו בעטראַכטען דאָס פּראָבלעם פון פרייוויליגע יודישע עמיגראַציע אלס אַנטיסעמיטישע פּלאַג און דעמאַגאָגיע, ווי אויף איהר אייגענטליכער פלאַך ד. ה. ווירטשאַפטליך-געזעלשאַפטליכע און דעמאָגראַפישע.

אויב עס האַנדעלט זיך וועגען פינאַנסירען די עמיגראַציע אויף קאָלאָניזאַציע געביטען מחוץ פּאַלעסטינע, איז אויך אונבערקלערליך פאַר וואָס די יודישע פיהרער זענען געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז יעדער עמיגראַנט, וואָס פערלאָזט פּוילען דאַרף ווערען ענטאייגנעט פון זיין פערמעגען און איבערגעגעבען ווערען אויפ'ן חסד פון די אינטערנאַציאָנאַלע יודישע פילאַנטראָפּען.

די מיטלען צו פינאַנסירען די עמיגראַציע קען נישט צושטעלען די מלוכה, וועלכע קען אויך נישט ערלויבען אויף א מאַסענהאַפטען און דראָהענדען אין זיינע פאָלגען אַרויספיהר פון קאַפּיטאַלען, ווי דאָס איז געווען ביז איצט. די געהעריגע קאַפּיטאַלען מוזען צוגעשטעלט ווערען דורך דער אויסלענדישער פינאַנסעריע, און בעזונדערס דער יודישער אין דער פאָרם פון קרעדיט אָפּעראַציעס, מיט'ן ציל צו פערטרעטען אויף א לענגערע צייט די אַרויסגעפיהרטע פון לאַנד קאַפּיטאַל. א חוץ דעם וועט מען די לעזונג פון דער פראַגע פון די אַרויסגעפיהרטע קאַפּיטאַלען קענען זוכען אין עודף פון די סחורות אומזאַצען מיט דעם אָרגאַניזם, וואָס איז געשאַפען געוואָרען דורך עמיגראַציע, אַזוי ווי דאָס ווערט געמאַכט ביי דער עמיגראַציע קיין פּאַלעסטינע, די בעזעגליכע אינטערנאַציאָנאַלע יודישע פינאַנסעריע דאַרף צושטעלען די קאַפּיטאַלען אויף אינוועסטיציעס, ווי אויך די אַזוי גערופענע געזעלשאַפטליכע קאַפּיטאַלען. וואָס פליסען אין שפעדיגען שטראָם קיין פּאַלעסטינע, דאָס אפילו די קאַפּיטאַלען אויפ'ן קאָלאָניזאַציע געביט וועט ליגען אויך אין דעם גוט פערשטאַנענעם ווירטשאַפטליכען אינטערעס פון דער דאָזיגער פינאַנסעריע, ווי אויך פון דער אַרימער יודישער בעפעלקערונג, די עמיגראַציע אויף וועלכען עס איז קאָלאָניזאַציע געביט, איז אָהן שום ספק קאָסטשפּיליג און די אין איהר לאַקירטע קאַפּיטאַלען, פאָדערן א לאַנגע אַמאָרטיזאַציע צייט, אָבער נישט ווייניגער קאָסטשפּיליג איז די געזעלשאַפטליכע הילף פאַר די וועגעטירענדע יודישע מאַסע אין אונזערע שטעט און שטעטלעך און די דאָזיגע הילף וועט נויטיג האָבען אלס מעהר פאַמיליעס.

דאָס גאַנצע פּראָבלעם פון דער יודישער עמיגראַציע פון פּוילען געפינט זיך איצט אין סטאַדיום פון פערטיפונג פון די שוין אָנגעהויבענע שטודיומס, סיי אויפ'ן אינערליכען, ווי אויך אויסערליכען געביט, מיט'ן ציל קודם כל פעסטצושטעלען די געביטען וואָס פּאַסען זיך פאַר קאָלאָניזאַציע, און דערפון דער רעאַליזירונג פון די נייע פּלענער, וועט די זאָרג פון אונזער אויסלענדישער פּאָליטיק זיין ווי ביז איצט דאָס אויפהאַלטען די ווייטערדיגע עמיגראַציע קיין פּאַלעסטינע.

ביז עס וועלען נישט פעסטגעשטעלט ווערען די עמיגראַציע געביטען, וועלען די פאַקטאָרען פון פּוילישען יודענטום, וואָס האָבען זיך אַרויסגעזאָגט געגען דער רעגירונגס איניציאַטיוו, האָבען גענוג צייט צו פערשטעהן די לאַגע פון דער וועגעטירענדער אין 80 פּראָצענט יודישער בעפעלקערונג און איהר אונטערוואַקסענדער יוגענד, א בעסערע לאַגע פון איהר עקזיסטענץ קען געפינען ווערען נאָר אויפ'ן וועג פון עמיגראַציע.

און נאָר א פּלאַנמעסיגע רעאַליזאַציע פון דער אויסוואַנדערונג קען אָפּהאַלטען און מילדערען די נאַציאָנאַלע רייבונגען. מען דאַרף די פראַגע אַוועקשטעלען אויף דער ווירטשאַפטליך-געזעלשאַפטליכער פלאַך און דעם געגענזייטיגען נוצען וואָס פליסט דערפון אַרויס."

אין ענגלישן נעבעל

דער אויסערן מיניסטער בעק איז אַרויסגעפאָהרען קיין לאָנדאָן. עס איז אַזוי געשעהען, אַז דער מיניסטער בעק און צוקונפטיגער גענעראַל פון אַלע מינים געוועזענער קאַזשימיעזש סאָסנקאָווסקי וועלען זיך טרעפען אין אויסלאַנד, בעת די נאָוועמבער פייערליכקייטען. די טערמינען לויפען און עס איז שווער, זעהט אויס, געווען צו ענדערען דעם פּוילישען קאַלענדאַר אָפּצולייגען די רייזע ביז דעצעמבער אָדער יאַנואַר.

די רייזע קיין לאָנדאָן קען בעטראַכט ווערען אלס וויזיט אָדער רעוויזיט. מיניסטער אידען האָט אויך געוויזיט אין וואַרשא. הגם די רייזע האָט ער אַדורכגעמאַכט אויפ'ן וועג קיין מאָסקווע. וויזיטען און רעוויזיטען האָבען זייער ציל. מען זוכט אויס פון פּאָליטישען קאַלענדאַר אַן אַלטען וויזיט בכדי אין א געהעריגען מאָמענט צו רעוויזיטירען, בכדי אויפצוקלערען פּאָליטישע בעציהונגען, אָנקניפּען פערבינדונגען, אָדער פעסטשטעלען א נייע ליניע פון געמיינזאַמער טעטיגקייט.

דער גענעראַל - אינספּעקטאָר פון דער אַרמעע האָט זיך אַרויסגעלאָזט אין דער וועלט אַריין אין די היסע טעג. וואָרים איז געווען אין פּוילען און אין פראַנקרייך, ווען דער קומענדירענדער מאַרשאַל פון פּוילען האָט אָפּגעהאַלטען טריאומפען אין פּאַריז. מיניסטער בעק האָט א קוק אַריינגעגעבען אין דער שטאָט ווען עס איז פאַרגעקומען א לייכטע אָפּקיהלונג פון דער טעמפּעראַטור ווען די וועלט פון פּיקעס און פאַנטאַסטישע אילוזיעס האָט איינציגווייז געפּלאַצט און אויף דער פּאָליטישער אויבערפלאַך זענען אַרויסגעטרעטען רעאַלע פאָרמען פון די נייע פּויליש-פראַנצויזישע בעציהונגען.

אין יענע היסע טעג האָט אַלץ אויסגעזעהן שעהן און אידיליש. עס זענען געשווומען שיפען מיט מיליאַרדען גאָלד. דער פּויליש-פראַנצויזישער האַנדעלס-טראַקטאַט האָט געזאָלט זיין א פראַגע פון איינִיגע טעג. מען האָט אפילו געשמועסט וועגען א בעסערונג פון די פּויליש—טשעכישע בעציהונגען.

אין משך פון א חודש האָט זיך דאָס בילד לאַנגזאַם געענדערט. די מיליאַרדען זלאָטעס האָבען זיך פערוואַנדעלט אין חשבונות-טעטע פראַנקען, וועלכע מען האָט געהאַט וואַלאָריזירען. דער האַנדעלס-טראַקטאַט איז אַנ'ענין פון שטודיומס. עס פאָהרען דעלעגאַציעס אַהין און צוריק. און די פּויליש-טשעכישע בעציהונגען האָבען זיך געזאָלט פערבעסערן. א פינסטער ברומען האָט זיך דערהערט, אלס ענטפער אויף די זיסליכע קאָמפּלימענטען און רויזען-אילוזיעס פון מיניסטער קראָפטא. מען האָט איהם קורץ, שאַרף און בינדיג געזאָגט, אַז איידער עס וועט קומען די נחמה וועט אַרויס די נשמה.

אין משך פון דאָזיגען חודש האָלט ניכער אָפּ טריאומפען דער הער אויסערן מיניסטער. עס שיינט אַז זיין פּוילישער סיסטעם האָט זיך איבעראַל אָנגענומען. דער בעלגישער אויסערן מיניסטער האָט קאָפּירט דעם פּוילישען מוסטער. דער סטאָיאַדינאָוויטש האָט זיך שוין לאַנג פערקוקט אויף דער וויערזשבאָווע גאַס.

דער אַנטאָנעסקו איז נישט טיטולעסקו, דאָס פּנים פון דער קליינער קאָאַליציע ענדערט זיך און, טראָץ די היסע און כלומרשט איינהייטליכע בעראַטונגען פון דער באַלקאַן-קאָאַליציע. אלע נעהמען איבער צו דער ראָלע פון האַמלעט. עס שאַפט זיך דעריבער א געוויסער בעקאַן סיסטעם אויפ'ן געביט פון דער אויסלענדישער פּאָליטיק.

דאָס איז אויך געשעהען אין שעקספּירס פאַטערלאַנד. די וואַקלענישען האָבען געדויערט א לענגערע צייט. דאָס לאַוויערען האָט נישט אויפגעהערט. אַמאָל אויף רעכטס און אמאָל אויף לינקס האָט איבערגעחזר'ט זיינע מרעלען מיניסטער אידען. עס האָט אפילו געקאָנט אויסזעהן, אַז געוויסע ליניעס פון דער ענגלישער פּאָליטיק פערשטעקט די טעזען פון מיניסטער בעק.

אַזוי האָט געדויערט א לענגערע צייט. מיניסטער בעק האָט זיך געקענט דערמאָנען מיט זיינע טרעפאַלגען. ער האָט געקענט ערקלערען, אַז ער דערגענצט און מאַכט בולט'ער געוויסע טעזען פאַר דער אויסזאָגענער אַלעען. די פּויליש-דייטשע בעציהונגען האָבען זיך נאָרמאַל אנטוויקעלט. אלע חשדים פון גענעראַל-אינספּעקטאָר זענען צושוווימען געוואָרען דורך דער לאָנדאָנער-רייזע פון מיניסטער בעק.

די געשעהענישען אין דאַנציג האָבען מילוויז אונטערגעשוואַנקט דעם אָפּמאַך אין זיין פיהלבאַרקייט. אין אַנהויב האָט מען באַגאַטעליזירט אלע ערשיינונגען פון דער טעטיגקייט פון דאַנציגער סענאַט: מען האָט געזוכט צו קאָמענטירען די פּרינציפּיעלע ענטזאָגונג פון אַמט פון הויך-קאָמיסאַריאַט, מען האָט קוויטירט זיין בעזייטיגונג, מען האָט אונדרעליך געמאַרמעלט אין דער זייט פון סיסטעמאַטישע אַטענטאַטען אויף דער קאָנסטיטוציע פון דער פרייסטאַט, גלויבענדיג נאַאיוו, אַז דאָס איז ניכער די מערקיש-קאָנסטיטוציע.

די מאַנאַציע פּרעסע האָט געשוויגען. די „גאַזעטא פּאָלסקא" האָט זיך אָפּגעזאָגט פון א זעלבסטשטענדיגען אַרטיקעל. און דאָס אויסערן מיניסטעריום בעלאַסטעט מיט דער אָרגאַנישער פּאָליט-פראַנצ־הייט (פּאָלסקא אינפאָרמאַציא פּראַסאָוואַ), האָט אויסדריקליך גערעדט אונטער דער נאָז, שטענדיג מיט א סאַטאַר, איינציגע האָט זיך געדויכט אַז דאָס איז א ענגלישער סיסטעם פון רעדען.

די ליקווידאַציע פון סאָציאַליסטישען סיסטעם דאָס אָרגאַניזירע די דייטש-נאַציאָנאַלע טויער האָט מען ווייטער טראַקטירט פון אויבען אַראָפּ. דער פּראָצעס פון דער גלייכשאַלטונג פון דאַנציג דערנעהנטערט זיך שוין צו זיין סוף. די ווייטערדיגע אויפקלערונג פון „פּאַליס" וועלען שוין גאָרנישט אויפקלערען. די נישט-אַגרעסיע פּאַקט וועט דורך דעם דייטשען צו בעטראַכט ווי זייער וואַלוטע. עס איז כלומרשט נאָך נישט פאָרגעקומען קיין דעוואַלואַציע, פּאַקטיש ערפאָלגען אָבער רענטען מאַרקען און אַנדערע פאַראַציען, וואָס דערפיהרען דעם פּאַקטישען ווערט פון דעם מאַרק מיט א גלאָטי מיט 30 פּראָצענט.

צווישען די פערוויקעלטע פּראָבלעמען פון דער זיכערקייט פון מערב-איראָפּע דאָס אָפּשפּאַרען מזרח-איראָפּע דורך איבערגעבען ווי אלס רויב פאַר דייטשלאַנד. וואָס מען וואָלט געקענט פריי שווימען וואַרפענדיג א אויג אמאָל אויף איין זייט, אמאָל אויף דער צווייטער. חזק-מאַכענדיג פון די און פון יענע, פליסען אַרויס איינציגע זאַכען, מען וואָלט געקענט רעדען וועגען די אלע ענינים, חכמה'דיג זיך, שפּילענדיג די ראָלע פון א עקספּערט פאַר די ענינים פון מזרח איראָפּע. דער עקספּערט האָט אָבער אייגענע ענינים. אין לאָנדאָן קען ער געפינען איינעם, וועלכער וועט נישט פערשטעהן פּוילען. דאָס איז דער אירלענדער לעסטער.

מיניסטער בעק פאָהרט קיין לאָנדאָן אלס עקספּערט, אלס א צד אין דעם ענין פון דער זיכערקייט פון מזרח-איראָפּע, אלס רעפּרעזענטאַנט אין דאַנציגער ענין. ער קומט קיין לאָנדאָן אין גאַנץ אַנדערע שטימונגען ווי דער גענעראַל אינספּעקטאָר, קיין פּאַריז. דער פּאָליטישער נעבעל איז נישט צושפּרייט געוואָרען. אפשר וועט ער דאָרט רעדען דייטליכער ווי זיינע אָרגאַנען אין פּוילען, אפשר וועט ער נישט בלייבען אין דעם ענגלישען נעבעל, וואָס הערשט שטענדיג אויף דער וויערזשבאָווע, פּונקט ווי דער דאָזיגער בנין וואָלט זיך געפינען ביי דער טעמזע.

רעגנין

די יודען, וואָס זענען געוועהלט געוואָרען אויף די העכסטע אמטען אין די לעצטע אמעריקאַנער וואַהלען

ניו-יאָרק (יט"א) אין די לעצטע וואַהלען צום אַמעריקאַנער קאָנגרעס זענען געוועהלט געוואָרען פאָלגענדע 10 יודען:

ה. פ. קאַפּעלמאַן און ל. וו. סיטראָן (קאָנעקטיקוט), א. חזש. סאַבאַטה (אילינאָיס), י. באַכראַך (ניו-דזשערסי), ע. סעלער סאַמועל דיקשטיין, וו. י. סיראָוויטש, מ. ה. פּייזער און דזש. בלום (ניו-יאָרק) און הענרי עלענבאָגען (פּענסילוואַניע).

אין דער רעפּרעזענטאַנטען - פערזאַמלונג (פּאַרלאַמענט) פון שטאַט ניו-יאָרק זענען געוועהלט געוואָרען 44 יודען און אין סענאַט פון שטאַט ניו-יאָרק — 7 יודען.

אין גענעראַל - געריכט פון דער שטאַט ניו-יאָרק זענען געוועהלט געוואָרען צוויי יודען: סאָול שטרייט און ריכטער מאָריס קעניג.

הערבערט לעהמאַן, וועלכער איז איצט צום דריטען מאָל (מיט א מעהרהייט פון 640 טויזענד שטימען) געוועהלט געוואָרען אלס גובערנאַטאָר פון שטאַט ניו-יאָרק, איז אַלט 58 יאָהר. ער איז געבוירען געוואָרען אין שטאַט ניו-יאָרק. זיין אָנטייל אין עפענטליכען יודישען לעבען פון די פאַראייניגטע שטאַטען איז גוט בעקאַנט. ער בעקענט זיך אָפען און ביי יעדער פּאַסיגער געלעגענהייט צום יודענטום. זייט פיל יאָהרען איז ער וויצע - פּרעזידענט פון „דזשאָינט" און שטעהט אויך בראש פון מעהרערע אַנדערע יודישע אָרגאַניזאַציעס און אינסטיטוציעס.

58 יאָהר איז אויך אַלט הענרי האָרנער — דער יודישער גובערנאַטאָר פון שטאַט אילינאָיס. ער איז געבוירען געוואָרען אין 1878 אין שיקאַגאָ (הויפּטשטאָט פון שטאַט אילינאָיס). אויף דעם אַמט פון גובערנאַטאָר איז ער איצט (מיט א מעהרהייט פון 300 טויזענד שטימען) געוועהלט געוואָרען צום צווייטען מאָל. אויך הענרי האָרנער בעקענט זיך אָפען און טריי צום יודענטום און נעהמט א טעטיגען אַנטייל אין לאָקאַלען עפענטליכען יודישען לעבען, שטעהענדיג בראש פון מעהרערע יודישע אינסטיטוציעס. הויפּטזעכליך פון סאָציאַלען און פילאַנטראָפּישען כאַראַקטער.

אין לאנד פון שווארצע בארען...

(ווילנער נאטיצן)

…ך פאהר אריין אין א ים פון שווארצע, פע-…לעפיקע און זאפטיגע בלאטע. דאס איז דער …טסער „טשארנאזיאם“ פון וואלין. אין הערבסט …ן א רעגענדיגען וועטער בעקומט די דא-…ע בלאטע עפעס א בעזונדערען גלאנץ, פונקט …ק וואלט איהם אפגעפוצט מיט א שווארצע …קס.

…ס איז די געבענטשטע בלאטע פון וואלין, …ס דאזיגע פרוכטבארסטען יונקעלע פון פוי-… און דער באדען אליין איז דער גרויסער מקור …פרידענהייט, גליק און האפנונג, אלץ נעמט …ך און בעקומט רעכט-עקזיסטענץ פון דעם …וארצען באדען. דער פויער, דער האנדווער-… דער סוחר — אלע זענען זיי זיך מפרגס …ער שווארצער בלאטע, וועלכע ברענגט מזל …רכה.

…אנגע געאלאגישע תקופות, וועלכע האבען גע… הונדערטער טויזענטער יאהרען — האבען …ט, כדי דאס דאזיגע שטיקעל לאנד, וועל-… איז אין געאגראפישען זין א טייל פון אוקראינע …פארוואנדלען אין א פרוכטבארע געגענד. טיפע …לדער זענען פארזונקען געווארען אין דעם …ן באדען און האבען איהם בערייכערט מיט …ע ארגאנישע עלעמענטען, וועלכע זענען אזוי …ר די זריעות און געוויקסען. אנדערשוואו … פון די דאזיגע ארגאנישע עלעמענטען צו-… געווארען און עס זענען ענטשטאנען גרויסע … פון טארף — „טארפאויסקעס“ חי מרופט … וועלכע ליפערען ביליגע בעהייצונגס-מאטעריאל … דער בעפעלקערונג. יועט דער פראצעס פון א … פינאנדערלייגען זיך פון די ארגא-… טיילען נאך אנהאלטען אייביגע מיליאן יאהר, … מעסט דאס אין די געאלאגישע וויסענשאפ… וועלען מיר דא אפשר האבען, פונקט ווי אין … רייכע קויהלען-גרובען. אזוי צו-… די וואלינער בעפעלקערונג צום עסק נישט … אין די דורות, וועלכע וועלען לעבען … מיליאנען יאהרען ארום וועלען אויך זיין צו-… פון זייער שטיקעל באדען.

… דער מיר דארפען זיין אביעקטיוו אפילו צו … געבענשטען און פרוכטבארען שווארצען בא-… ער פערמאגט איין שאטען-זייט. קומט דער … מיט זיינע רעגענס ווערען מאנכע קלייבע … פון וואלין פערוואנדעלט אין בלאטיגע … וועלכע פערשאפען גרויס זארג דער בע-…קערונג.

* * *

… אין א פרייטאג פארנאכט, בעת עס גיסט רייט … שטענמאטישקייט און אויסגערעכענטקייט, א … קענקער רעגענדעל. פיהרט מיך מיין פוהרמאן … פריק, אין א קארעטע געשפאנט אין 2 … אין דער פאוויאטאווער שטאט הארוכאוו, … ליגט אויפ'ן האלבען וועג צווישען לוצק … דובנא. האלט ביי דער אמאליגער רוסיש-… שער גרעניץ.

… מוז זיך מודה זיין, אז יצום אנהויב, … בין געקומען קיין וואלין אין מען האט … איינגעזעצט אין א קארעטע מיט 2 פערד האב … גיך געפיהלט נישט גוט, עפעס האט דאס מיך … שאקירט. בשעת מעשה האט זיך מיר אויס-… אז איך בין א שפאנישער גראנד, אדער … א פוילישער „יאנסאטער“ שליאכט-… א קלייניגקייט, א קארעטע געשפאנט אין … פערד.. אבער איצט האב איך זיך שוין צוגע-… צו דעם נייעם „לעבענס-שטייגער“ אהן … קארעטע מיט 2 פערד ריהר איך זיך נישט. יא, … אלין ברייטער, לעבענסלוסטיגער, פריידי-… אין אלע פאהרען אין ברייטע קארעטעס, גע-… אין א פאר פערד. קלאר, אז אויך איך מוז … פאסאן און טאר נישט זיין קיין אויסנאהם.

… אט האבען מיך די פאר פערד דערשלעפט … הארכאוו, אין דער אמאליגער „סטאליצע“ … די וואלינער בלאטעס. גוטע, איבערגעגעבענע … הארציגע יודען ווימלען זיך אויף די דאזיגע … בלאטעס און לעבען נאך אין א געוויסען וואויל… … דער עיקר, זיי קלאגען זיך נישט, זיי … נישט, זיי זענען נישט אזוי האפנונגסלאז

געשטימט, ווי, למשל, אין קאנגרעס פוילען, אדער ווילענשטשיזנע.

דער פויער איז דא אין וואלין נאך נישט אזוי פערדארבען דורך דער אנטיסעמיטישע העצע און כאטש אלץ ווערט געטון, כדי איהם צו רייצען געגען יודען כאטש די פוילישע „אסאדניקעס“, וועלכע ווילען דא שפילען די ראל פון די אמאליגע „רוי-מישע אסאדניקעס“ אין גאליצין און גערמאניע — טוען אלץ כדי דעם אוקראינישען פויער צו דערהויבען צו זייער „אנטיסעמיטישער מדרגה“ — זענען אבער די רעזולטאטען נאך דערווייל נישטיגע.

עס קומען דא פאר, אין די וואלינער שטעטלעך, גרויסע ריזיגע מערק און דער פויער האט פארוואס צו קויפען. ער בעגרעניצט נישט זיין „איינקויף“ מיט א ליטער נאפט, זאלץ און ביליגע הערינג, נאר ער איז א בעלן אויף אלץ און אז אונזערע יודען טויגען זיך און קענען זיך מיט דעם פויער גוט פעדשטענדיגען — איז דאך נישט קיין ספק.

זאלט איהר א קוק טון, ווי א יודישער טאנ-דעטניק פאסט דא אן אן אוקראינישען פויער א ווינער"בורקע, ווי ער קלאפט איהם „פא-בראט-סקי“ איבער די פלייצעס, ווי ער גיט איהם א זעץ אין בויך, כדי דער בויך זאל זיך איינקארטשען און די בורקע זאל פאסען — איז באמת א מחיה און דער פויער, ער שמייכעלט מיט צופרידענקייט און זיינע בעקלעך ווערען נאך מעהר רויט ווי געוועהנליך. דער יוד זאגט טא ניע ריזיקא, טא ניע גלאנץ“, (וואס דאס ווארט „גלאנץ“ בעדייט, ווייס איך נישט און דאס געשעפט איז געשלאסען.

קומט אבער דער שפעטער הערבסט און די בלאטע גיסט זיך ווייט און ברייט פונאנדער, ווערט דער האנדעל אביסעל געהעמט. דאן קוקט מען אויף די שויבען צי עס בעוויזען זיך נישט בלימע-לעך — אנ'אנזאג פון א פרעסטעל און בעמערקט ווער דער ערשטער א בוימעלע אויפ'ן שויב, לויפט ער אנזאגען אלע זיינע שכנים און גוטע פריינד די דאזיגע פרייליכע בשורה. אבער דער בלאטע-סעזאן איז דא א קורצער און יודען האלטען דעם „קריזיס“ אויס זייער לייכט.

* * *

דער פויער בעארבייט די ערד און דער יוד האנדעלט, אבער די נייע מאדערנע „סטראגאנעס פילאזאפיע“ געפינט שוין אויך דא, א געוויסען שוואכען אפקלאנג. דא, אין וואלין איז די „איבער-שיכטונג“, וועלכע ווערט לעצטענס געפרעדיגט און געשטיצט דורך דער מאכט — זעהר א שווערע. ווייל ווען ווען מען שיקען אין די שטעט אויפ'ן ארט פון די „עוואקואירטע“ יודען? די אוקראי-נישע פויערים? זענען דאך דא קיין פוילישע פויערים נישט פארהאן און די „אסאדניקעס“ האט מען דאך ספעציעל אהערגעבראכט, כדי צו שאפען א געוויסע צומישונג צו דעם שטארק אוקראיניזירטען געביט — בלייבט סיידען איין מעגליכקייט: דא אהערצושיקען די פויערים פון פשיטיק, אדזשי-יאל, מינסק-מאזאוויעצק א. אז. וו דאס אלץ וועט אבער נישט אפמעקען דעם פאקט, אז די אוקראינער בילדען דא 70 פראצ. פון דער בעפעלקערונג.

דעריבער טאקע בין איך אומאנגענעם פער-וואונדערט געווען, ווען מיין קופע-שכן, אנ'אוק-ראנישער פויער האט זיך פאר מיר פערטרויט מיט זיינע צוקונפטס-פלענער. ער האט מיר דער-ציילט, אז ער פערמאגט 17 העקטאר באדען, א פיינעם אינווענטאר און א פרוי מיט א קינד. זייבע ביזנעס זענען נישט קיין שלעכטע און זיין פער-מעגען שאצט ער אפ אויף 30,000 זל., אבער איהם ווילט זיך אין שטאט אריין, ער שטעלט זיך פאר, אז אין שטאט איז דאס לעבען לייכטער, אז דארטען ער וועט עפענען א קרעמעל וועט ער גאר נישט דארפען טון און מיט חיונה וועט ער זיין פערזארגט.

בכלל אבער מאכט דא די עקאנאמישע „סטרא גאנעס-טעאריע“ נישט קיין פארטשריט און עס האלט נאך נישט דערביי, אז זי זאל אנגעמען דעם כאראקטער פון א מאסען בעוועגונג. „א סקלעפ פאלסקי“ צי א „סקלעפ קאטאליצקי“ „ארע“ „נא-ראדאווי“ עפענען דא דערווייל עמערייטירטע בע אמטע, אין לוצק טרעפט איהר, אז א גוי, פאליציי-קאמיסאר זאל האנדלען מיט הערינג און „יודען“ זאלען דווקא ביי איהם קויפען, מחמת זיי ווילען זעהען ווי דער אמאליגער „גרויסער פריץ“ קריכט אין קאטשקע כדי ארויסצושלעפען א הערינג פאר'ן עס אויפ'ן א גוי. שפעטער פון זיכערהייטס-אמט זאל האנדלען מיט זאקען. צו דער עמעריטור, וועלכע זיי בעקומען יעדען ערשטען קענען זיי זיך דערלויבען אליין צו ווערען „פאראזיטען“ און זיך צו בעשעפטיגען מיט דעם „פערמיאוסטען“ האנדעל.

פאריואס קען זיך חא די „סטראגאנעס-טעאריע“ נישט אננעמען? דער ענטפער איז: פע-טער, שווארצער באדען און 70 פ"צ. אוקראינער.

א. צינציטאטום.

אביסעלע קיביץ
(הומאר פון טאג)

בעני: וואס מאכט בעקי?

עני: צווישען אונז זאל דאס בלייבען, געפעהרליך קראנק. איהר מאמע טאר דערפון נישט וויסען.

בעני: וואס איז איהר קראנקהייט?

עני: צווישען אונז זאל דאס בלייבען — טיפוס.

* * *

א ישיבה-בחור האט געגעסען שבת ביי א בעל-הבית א קמצן. זעהט דער בעל-הבית, ווי דער ישיבה-בחור טונקט געשמאק חלה אין בראנפען. ער טונקט אוים איין גלע-זעל, ער פיהלט אן ווידער און טונקט ווייטער. דעם בעל-הבית האט דאס שטארק פערדראסען. רופט ער זיך אן צו איהם:

— איך פערשטעה נישט, צו וואס האט משה רבנו בעדארפט שפאלטען דעם ים? ער האט דאך געקאנט מכבד זיין יעדען יוד מיט א שטיק חלה, זיי וואלטען אזוי לאנג געטונקט, ביז זיי וואלטען אויסגעטונקט דעם גאנ-צען ים?

— איהר האט הכנים פערגעסען, — רופט זיך אן דער ישיבה-בחור מיט א שמייכעל. — אז דאן איז גע-ווען פסח, ווען יודען טארען נישט עסען קיין חלה צוליב חמין.

„מען דארף זיך טיילען מיט דעם טאג-טעגליכען ברויט מיט די הונגעריגע און נאקעטע“
אפעל פון מיניסטער קאשציאלקאווסקי

וו א ר ש ע . (יט"א). דער מיניסטער-פאר אר-בייטס-שוץ ה' מאריאן זינדראם־ קאשציאלקאווסקי האט געהאלטען א רעדע דורכ'ן ראדיא געווידמעט דער ווינטער הילפס- אקציע אין וועלכער ער האט געזאגט צוו. אנד.:

דעם 11 - טען נאוועמבער וועט פוילען פייערן דעם גרויסען, 18 - טען יאהר־ טאג פון צוריקגע-ווינען די פרייהייט און אומאפהענגיגקייט פון פאלק און מלוכה.

דעם 11 - טען נאוועמבער וועט פאר די אויגען פון אלע בירגער וועלכע געדענקען דעם טאג ווידער ארויסשווימען דאס בילד פון דאמאלסדיגען פוי-לען, צוריסען פערהאַרימט און פערפייניגט דורך די אקופאנטען. דעם דורכשניטליכען בירגער האט זיך געדאכט אז די אקופאנטען שטעלען מיט זיך פאר אזא קראפט וואס איז אומבעזיגבאר און די געהיר מיט כוחות פון דיעם אנקומענדען פוילען, פערהאי-מגט אין די געהיימע ריהען פון דער פוילישער מיליטערישער ארגאניזאציע (פ. א. וו.) האבען גע-שיינט צו זיין אזוי אומגענוגענד פאר א זיגרייכען קאמף מיט די אקופאנטען. און די זעלבע בירגער געדענקען דעם נס פון זיגרייכער פרייהייט, וואס האט אנגעהויבען צו לייכטען מיט צוויי מעת-לעת נאך דעם צוריקקעהר קיין פוילען פון קאמענדאנט יוזעף פילסודסקי פון דער מאגדעבורגער פעסטונג.

18 יאהר זענען שוין אריבער פון יענער צייט. פון כאאס איז ענטשטאנען און האט זיך פונאנדער געוואקסען אונזער מלוכה'שע קראפט. מיט'ן שווערד האבען מיר איינגעהאקט די גרעניצען פון אונזער מלחמה-הויז. מיר פיהען הייזער און בריקען, אליך אפטער רייכער אונזערע פאבריק -קוימענס, אלס אויסגעבויגער ווערען אונזערע תבואה - פעלדער און דורכ'ן פוילישען ים שווימען אין דער ברייטער וועלט פוילישע שיפען. דער שכל קאן נישט פער-נעהמען דעם ריזיקען פערנעהם פון די דערגרייכונ-גען, פון אונזער פוילישער גרויסמלוכה'שער קראפט.

דער ווירטשאפטליכער וועלט-קריזיס האט פער-האמערט אונזער שנעלען מארש צום אלץ בעסערען מארגען. עס זענען ענטשטאנען נייע אומפארגעזעהענע שוועריגקייטען. אין קאמף מיט די דאזיגע שווער-ריגקייטען שרייטען מיר זיגרייך פאראויס, צוליב דעם קריזיס האבען הונדערטער טויזענדער ארבייטער פערלוירען די ארבייט, אין משך פון פריהלינג, זו-מער און הערבסט האט די אנגעשטרענגטע אקציע פון דער רעגירונג פערשאפען ארבייט פאר העכער 200.000 ארבייטסלאזע' טעכנישע און אקאנאמישע בעדינגונגען ווי אויך דער מאנגעל פון געלד-מיט-לען אויף דעם ציל אין דעם מלוכה-בודזשעט מאכען אוממעגליך צו געבען א סהאלטונג די דאזיגע מאר-סען אויף עפענטליכע ארבייטען. עס קומט אן א שווע-רער ווינטער און אין פוילען שטעהט א שרעקליכע חיל די ארבייטסלאזע מאסע פון 600.000 מענשען בעלאר-סטעט מיט זייערע משפחות. 2 מיליאן מענשען בליי-בען אלזא אהן טאג-טעגליכען ברויט, אהן שום רע-זערווען, פערמשפט אויף לידען הונגער און קעלט אין די פאטאלסטע סאניטארע בעדינגונגען.

מיט דער גרעסטער אנשטרענגונג איז די רעגירונג געקומען צו הילף 200.000 משפחות, אלזא 1 דריט-טעל פון די בעדראהטע מיט הונגער. די איבעריגע 400.000 ד.ה. צוזאמען מיט זייערע משפחות — 1.200.000 מענער, פרויען און קינדער מוזען בעקו-מען רעטונג פון דער געזעלשאפט. די רעטונג מוז קומען אין דער פארם פון געלד-שפענדונגען, שפייז, קליידונג, קויהלען און אנדערע לעבענס-מיטלען ווי אויך דורך אומאייגענניציגער מיטארבייט פון טויזענ-דער מענשען ביים ארגאניזירען, זאמלען און פערטיי-לען די הילף. צו דעם צוועק האבען מיר געשאפען דעם אלפוילישען בירגערליכען קאמיטעט פאר אר-בייטסלאזען הילף אונטער'ן פראטעקטאראט פון מלו-כת-פרעזידענט און פון גענעראל-אינספעקטאר פון דער ארמעע.

ווער עס פיהלט זיך אויף איצט אין דער ווינטער-הילף, דער העלפט דער מלוכה, אין דעם אנקומענ-דען פעריאד האלטען די פערמעגליכערע גרופען פון דער בעפעלקערונג זיך טיילען מיט ברויט מיט דער ריזיגער מחנה פון הונגעריגע און נאקעטע. דעריבער שטרייך איך אונטער טאקטמאסיג מיט דער גאנצער ענטשלאסענהייט דעם עלעמענט פון מלוכה'שען טאט און נישט דעם מאמענט פון נדבה, דעם פליכט פון בירגער און נישט זיין חסד.

אלס פארזיצער פון אלפוילישען קאמיטעט אפער ליר איך צו יעדען פון אייך, אהן אונטערשייד פון אייערע איבערצייגונגען, פון אייער פאליטישען פער-צוף, איך אפעליר צו אייער געפיהל פון מלוכה'שער פעראנטווארטליכקייט, צו אייערע הערצער, געוויסען און פערשטאנד.

אייער עהרליכע, אויפ'נע און קלוגע הילף איז בכוח צו פערהאלטען דעם דראהענדען קאטאקליזם פון ווינטער-נויט צווישען די ארבייטסלאזע און א פרידערליכען פריהלינג פון בעסערע מארגען. איך גלויב, אז דורך געמיינזאמער אנשטרענגונג און יד נדיבות וועלען מיר בעקעמפען די דראהענדע פלאג פון ווינטער ארבייטסלאזיגקייט און מיר וועלען נישט דערלאזען צו די נאך-געפעהרליכערע פאלגען פון דער הונגער-נויט אין פריהלינג.

דעם 11-טען נאוועמבער, אין טאג פון נאציאנא-לען יום-טוב, הויבען מיר אן די געלד-זאמלונג פאר ווינטער-הילף, קיינער טאר נישט פעהלען אין דער אקציע. אין געמיינזאמער אנשטרענגונג מוזען מיר בעווייזען אונזער גרייטקייט צו קעמפען מיט יעדען שונא, וואס בעדראהט א טייל אדער דעם גאנצען כלל. אין קומענדיגען ווינטער איז דער הונגער און קעלט — דער שרעקליכסטער פיינד פון א טייל פון אונזערע בירגער.

1-טע רעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאר כירורגיע פון ציין, קיהן-באקען און יאסלעס
פון Dr. med.
Sadokierski
פיעטריקאווער 56, טעל 129-77.
עמפפאנגס-שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביינאכט.

נעזעצ געגען פאשיסטיש-אנטיסעמיטישע פראוואקאציעס אין ענגלאנד
אוניפארמען-פערבאט און אנדערע אנטי-פאשיסטישע מאסנאהמען

לאנדאן, (יט"א) ייי עס ווערט צופערלעסיג … ווערט דער „פאבליק ארדער ביל“ (גע-… פראיעקט וועגען עפענטליכער ארדענונג), וועל-… וועלכען עס האט איין זיין טראהן - רעדע דער … קעניג ערווארד און וואס בעצוועקט צו פער-… ענטליכען פאליטישע אנפאלן מחמת פאשיסטי-… פראוואקאציעס, ענטהאלטען צוו. אנד. א בעשטי-… וואס פערבאט צו טראגען אוניפארמען פון … פאליטישע ארגאניזאציעס. דער ביל וועט אויך פאר-… א פערבאט פון פאליטישע מאניפעסטא-… אין בעשטימטע געגענדען. לסוף וועלען דורך … געענדערט ווערען איינינע בעשטימונגען פון … פאליצייגעזעץ (פון 1908), אזוי אז די … וועט האבען גרויסע פולמאכטען אויפן גע-… פון אפהיטען די ארדענונג.

… עווארט, אז דאס געזעץ וועט אריין אין … נאך פאר די ווייהנאכט-פעריען פון פאר-…מענט.

* * *

לאנדאן (יט"א) רעדענדיג אין לארדען-הויז, …ד סנעל (פיהרער פון דער אפאזיציע) שארף אנגעגריפען די אנטיסעמיטישע פראוואקאציעס פון מיר אסוואלד מאסלים פאשיסטען.

קיינער — זאגט לארד סנעל — קען נישט זאגען, אז ער האט רשכט אנצוגריפען יודען. איך בין נישט פריי צו פיהרען א המון געהאקנקרייצלאזע ווהנגלער און דעם אפפאל פון דאקסדזאלען אין א יר-דישער געגענד, פדי האלט צו בעפאלען יודען. לאמיר אין דעם האלטען שטרייכן צוגרוה לאזען די יודען. זיי געהט עס נישט אן. נישט זייער כבוד שטעהט דא אין קאן. עס האנדעלט זיך וועגען דער עהרע פון די נישט-יודען. דאס וואס איז געשעהען, בעד שמוצט אונז איז אונזער עהרע.

אין אונטער-הויז איז מיט א לענגערער רעדע וועגען דעם געזעץ-פראיעקט צו פערהיטען פון פא-שיסטישע פראוואקאציעס אויפגעטרעטען דער ליי-בארדעפוטאט ד. פראנקעל (נישט קיין יוד), וועל-כער העפרהייליגט אין פארלאמענט איינעם פון די אומשטארקסטען דורך יודען בעוואוינטע וואהל-קרייזען אין לאנדאן.

ער גלויבט — זאגט דער רעדנער — אז א העלפט פון די וועהלער אין זיין קרייז זענען יודען. זיי האבען אבער שטענדיג געלעבט אין די בעסטע בעציהונגען מיט די נישט-יודען. די טענה פון די פאשיסטען, אז יודען זענען רייך, איז אנ'אויסטראכ-טעניש. מייזענדער יודען פון זיין וואהל-קרייז זענען פונקט אזוי ארעם ווי די נישט-יודישע איינוואוינער פון דעם קרייז.

דעפ. פראנקל ווארענט דעם פארלאמענט נישט טרינגצווישעצען די פראגע און נישט צו טרייסטען זיך בלויז דערמיט, וואס „אין ענגלאנד קען עס קיינמאל נישט געשעהען“. די פראגע פון די פאשיסטישע פראוואקאציעס מוז בעהאנדעלט ווערען ווי אנ'אנגעלעגענהייט פון גרויסער וויכטיגקייט און עס מוז געפונען ווערען אנ'ענטשפרעכענדע ראדיקאלע לעזונג.

דער קאנסערוואטיווער דעפוטאט סער דזשאזעף לאם מיינט אויך, אז דאס איז נישט בלויז א יודישע אנגעלעגענהייט, עס איז א פראגע פון א נאציאנאלער וויכטיגקייט און מוז אלס אזא בעהאנדעלט ווערען.

מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי

פּ. שוואַרץ'ס בוך: „יוזעף פּילסודסקי, זיין בעציהונג צו דער יודען־פּראַגע און זיין קאַמף געגען בונד"

— .2 —

פּילסודסקיס צוזאַמענטרעף מיט יודישע סאַציאַליסטען.

דער צווייטער טייל פון בוך, בילדעט דעם וויכטיגסטען בעשטאַנד טייל אין שוואַרצ'ס אַרבייט. די אַרבייט איז אַן אָריגינעלע און בערירט אַזעלכע מאָמענטען אין פּילסודסקי'ס לעבען, וועלכע האָבען ביז איצט אַלס ספּעציעלע אָפּהאַנדלונג נישט געפינען קיין אָרט אין דער גרויסער פּילסודסקי־ליטעראַטור.

„פּילסודסקי'ס בעציהונג צו דער יודען־פּראַגע אין דעם פּעסימיסטישען פּעריאָד פון זיין לעבען כאַראַקטעריזירט דער מחבר אויף פאָלגענדען אופן:

[פּילסודסקי'ס בעציהונג צו דער יודען־פּראַגע — ווי יעדע פּראַגע צו וועלכער פּילסודסקי האָט זיך צוגעריהרט — דאַרף גענומען ווערען אין שפּיגעל פון זיין גאַנצער פּסיכיק און אויפ'ן פּאָן פון זיין אַלגעמיינער פּאָליטישער טעטיגקייט.

יעדע זאַך, יעדע פּראָבלעם, צו וועלכער פּילסודסקי האָט זיך דערנעהנטערט באַלד אין די ערשטע יאָהרען פון זיין פּאָליטישער טעטיגקייט, איז דורך איהם געמאָסטען געוואָרען מיט איין־איינציגער מאָס: וואָסער נוצען קען די דאָזיגע זאַך ברענגען דער פּראָפּאַגאַנדע און דעם קאַמף פאַר דער פּאָליטישער אומאָפּהענגיגקייט פון פּוילען. אַזאַ איז אויך פון זיינע יונגסטע יאָהרען אָן — באַלד נאָכ'ן צוריקקומען פון סיביר — געווען זיין בעציהונג צו דער יודען־פּראַגע. די יודען־פּראַגע אַלס אַ בעזונדערע פּראַגע האָט פאַר איהם כמעט ווי נישט עקזיסטירט.]

פּילסודסקי האָט שוין אין די קינדער־יאָהרען זיך בעגעגענט מיט יודען. אין זיין טאַטענס גוט זשולאָוו האָט געוואוינט אַ מילך־יוד שמואל סאַדסקי, וועמעס זוהן אריה האָט שוין אַלס 16־יאָהריגער בחור געאַרבייט אַלס געהילף אין הויף. ער האָט אויפגענומען די תבואה, אַכטונג געגעבען אויפ'ן ספּירט־לאַגער, געפיהרט די ביכער.

ווי אַזוי האָט מען זיך בעצויגען אין זשולאָוו צו יודען? ווי אַזוי האָבען גערעדט וועגען יודען פּילסודסקיס טאַטע־מאַמע? וואָסער ערשטע איינדרוק האָט פּילסודסקי געהאַט אויף דעם געביט אין דעם היימישען גוט?

קיין אינפאָרמאַציעס וועגען דעם זענען נישטאָ. אריה סאָדסקי, וועלכער האָט געוואוינט די לעצטע יאָהרען אין פּאָניעוועזש (ליטע), זאָל האָבען שטאַרק געריהמט פּילסודסקי'ס פאָטער. ווען ער איז אַוועק צום מיליטער — זאָל אריה סאָדסקי האָבען דערציילט — האָט פּילסודסקי'ס פאָטער, דער פּריץ, איהם אַרומגענומען און עטליכע מאָל אַ קוש געטון.

וועגען ווילנע איז דאָך אָפּגערעדט — דאָ איז דאָך געווען אוממעגליך נישט צו קומען אין בעריהרונג מיט יודען און יודישקייט. ד"ר צמח שאַבאַד דערציילט, אַז ער און יוזעף פּילסודסקי האָבען געלערנט אין איין גימנאַזיע און דאָס זעלבע דערציילט אויך שאַרל ראַפּאַפּאָרט, דער היינטיגער בעקאַנטער קאָמוניסט. דער ערשטער דערציילט, אַז יוזעף פּילסודסקי האָט געלערנט מיט אַ 2 קלאַסען נידעריגער פון איהם, שאַבאַד'ן, און דער צווייטער גיט איבער, אַזביידע פּילסודסקי'ס — בראָניסלאַוו און יוזעף — האָבען זיך מיט איהם געחברט און אַז ביידע פלעגען אָפט קומען צו איהם אין שטוב אַריין.

דאָס זענען אָבער פּרטים און — קאַרגע פּרטים. קיין בילד פון יוזעף פּילסודסקי'ס „יודישע" איינדרוקען אין די קינדער־יאָהרען און אין דער פריהערדיגער יוגענד קען מען זיך פון דעם נישט שאַפען".

ווי מיר זעהען פון די דאָזיגע ציטאַטען האָט פּילסודסקי פון זיינע קינדער־יאָהרען נישט אַרויסגעטראָגען קיין ספּעציעלע בעציהונג צו יודען. ערשט שפּעטער, ווען פּילסודסקי טרעפט זיך צוזאַמען מיט דער יודישער אַרבייטער־בעוועגונג און קומט אין פּערזענליכע בעציהונגען מיט שפּעטערדיגע בונדישע פיהרער, ווי דער פרשטאָרבענער אַ"קאַדי קרעמער, צמח קאַפּעלזאָן א. אַנד. הויבט זיך ביי איהם אָן אויסאַרבייטען אַ בעשטימטע בעציהונג צו יודישע סאָציאַליסטען און אויך צו דער גאַנצער יודען־פּראַגע אין פּוילען.

אין אַ געשפּרעך מיט די דערמאָנטע שפּעטערדיגע בונדישע טוער נאָך פאַר דער ענטשטעהונג פון בונד אין יאָהר 1893, רעדט פּילסודסקי אַזוי וועגען דער יודישער סאָציאַליסטישער בעוועגונג:

„איהר יודישע סאָציאַליסטען זענט רוסיפיקאַטאָרס, איהר דאַרפט איבערבייטען אייער רוסישע אָריענטאַציע אויף אַ פּוילישע, אויסלערנען זיך פּויליש. פיהרען פּראָפּאַגאַנדע און אַגיטאַציע הויפּטזעכליך אין דער פּוילישער שפּראַך; איהר דאַרפט גיין האַנט ביי האַנד נאָר מיט דעם פּוילישען פּראָלעטאַריאַט און נישט מיט דעם רוסישען, אונטערשטיצען די אידעע פון פּוילענס אומאָפּהענגיגקייט א. אַז. וו."

ווי מיר זעהען פון די ציטאַטען, וועלכע עס ברענגט אין זיין בוך פּ. שוואַרץ, האָט פּילסודסקי, ווי אַלע פּעפּעסאָווצעס און אַנדערע פּוילישע סאָציאַליסטען פון יענער צייט נישט בעגומען דעם מהות פון דער יודישער אַרבייטער־בעוועגונג, און געהאַט די אַסימילאַטאָרישע בעציהונג צו דער יודען־פּראַגע. יודישע אַרבייטער קאָנען זיין, אָדער רוסיפיקאַטאָרען, אָדער פּאָלאָניזאַטאָרען, קיין אייגענע זעלבסטשטענדיגע יודישע אַרבייטער־בעוועגונג קאָנען זיי נישט בילדען. דערביי ווייזט אָן פּ. שוואַרץ, איז פּילסודסקי פיל מיט ענטציקונג איבער דער יודישער אַרבייטער־בעוועגונג.

„אין קאָרעספּאָנדענצען צום לאָנדאָנער „פּשעדשוויט" שרייבט פּילסודסקי מיט ענטציקונג וועגען פינף וואָכענדיגען שטרייק פון ווילנער יודישע שביידער אין יאָהר 1893 און פון ווילנער יודישע טאַבאַק־אַרבייטער אין 1894, די דאָזיגע שטרייקען שטעלט פּילסודסקי אַלס מוסטער פאַר די פּוילישע אַרבייטער".

די ענטציקונג פאַר דער יודישער אַרבייטער־בעוועגונג האָט פּילסודסקי'ן אַרויסגעפיהרט אויף דעם געדאַנק, „אויסצונוצען די יודישע מאַסע אַלס פאַרבינדעטע אין קאַמף פאַר דער אומאָפּהענגיגקייט פון פּוילען". ס'איז זעהר אינטערעסאַנט, איצט אין אונזער צייט פון „אישעם" און ענדעקישע פּאַראַגראַפען", יען מ'טעטראַכט יודען, ווי אַנ'איבעריגען עלעמענט פון פּוילען צו דערמאַנען, וואָס פּילסודסקי האָט אַמאָל געשריבען וועגען דער יודישער מאַסע און איהר בעדייטונג פאַר פּוילען. מ'דאַרף נעמען אין אכט, אַז דאָס, וואָס פּילסודסקי האָט געשריבען דעמאָלט איז געווען די מיינונג פון דער גאַנצער פּוילישער אומאָפּהענגיגקייטס־בעוועגונג, ד. ה. פון בעסטען טייל פון דער פּוילישער געזעלשאַפט. פּ. שוואַרץ ציטירט אין זיין בוך פאָלגענדען אָפּזאַץ פון פּילסודסקי'ס אַנ'אַרטיקעל אין פּשעדשוויט פון 1894:

(פאָרטזעצונג קומט)

ראַדיאָ - ווינקעל

אַלע ראַדיאָ סטאַציעס אין פּוילען לטובת דער ווינטער הילף פאַר אַרבייטסלאָזע.

לעצטענס בעמערקט זיך אין די פּראָגראַמען פון פּוילישען ראַדיאָ אַ רייה שמועסען, פאָרלעזונגען און רעפּאָרטאַזשען וועגען דער ווינטער־הילף פאַר אַרבייטסלאָזע. עס איז צו האָפען, אַז די מיטהילף מצד דעם ראַדיאָ אויף דעם געביט, וועט האָבען גרויס ערפאָלג.

במשך הפסקות צווישען איין פּראָגראַם־נומער און אַנדערען וועט דער פּוילישער ראַדיאָ עטליכע מאָל אין טאָג דערמאָהנען וועגען געשטיצע אויף ווינטער. א חוץ דעם וועלען אַלע מאָל זיין פּראָפּאַגאַנדע־רעדעס צו דער געזעלשאַפט, די רעדנער וועלען נישט בלויז מיטגלידער פון די קאָמיטעטען פון ווינטער־הילף פאַר אַרבייטסלאָזע, נאָר אויך די אָנגעזעהענסטע שריפטשטעלער, זשורנאַליסטען, פּובליציסטען און מיטאַרבייטער פון פּוילישען ראַדיאָ, וואָס ווידמען זיך אומזיסט דער אַקציע. אין קורצען וועלען דורכ'ן ראַדיאָ וועגען דעם גענין צו דער געזעלשאַפט די העכסטע פּערזענליכקייטען פון דער מלוכה.

עס וועלען אויך זיין רעפּאָרטאַזשען, וואָס דער עולם וועט זיי הערען דורכ'ן טראַנסמיסיע־אויטאָביל פון פּוילישען ראַדיאָ.

ריזען־הכנסות פון אַמעריקאַנער ראַדיאָ א דאַנק די רעקלאַמעס.

די הכנסות פון די צוויי גרעסטע אַמעריקאַנער ראַדיאָ־געזעלשאַפטען, וואָס זיי האָבען געהאַט דאַנק די האַנדעל־רעקלאַמעס במשך דעם לעצטען יאָהר, האָבען בעטראָפען אַנ'ערך 100 מיליאָן דאָלאַר.

פון די אַלע האַנדעלס־פירמעס, וואָס האָבען זיך רעקלאַמירט דורכ'ן ראַדיאָ, איז געגאַנגען צו געבען דאָ 6.

1) פּראָקטער עט געמבל (זייף) 2.105.237 ד.
2) דזשענערעל פודס (שפּייז־אַרטיקלען) 1.948.509 ד.
3) סטאַנדאַרד ברענדס (הייוועז און יר...) 1.938.622 ד.
4) פאָרד 1.928.860 ד.
5) קאָלגעט־פּאַלמאָליוו (זייף) 1.769.037
6) שטערלינג (אַפּטייק־אַרטיקלען) 1.422.651

ווי גרויס עס איז די בעדייטונג פון דער ראַדיאָ־רעקלאַמע קאָן ווייזען דער פאַקט, וואָס נאָך געוויסער אויף־דיציע האָט איינע פון די דאָזיגע פירמעס בעקומען במשך איין וואָך העכער 6 מיט אַ האַלבען מיליאָן בריף.

די פאַנטאַסטישע לעבענס - קאַריערע פון פאָרזיצער פון אַמעריקאַנער ראַדיאָ, דער יוד דוד סאַרנאָוו א דער שפּיץ פון אַמעריק. ראַדיאָ.

דוד סאַרנאָוו, דער פאָרזיצער פון „ראַדיאָ קאָרפּאָריישן אָוו אַמעריקאַ", (דער גרעסטער ראַדיאָ אינדוסטריע־קאָנצערן), פייערט די טעג זיין 30 יעהריגען יובילעאום.

סאַרנאָוו איז אַ זוהן פון אַ פּוילישען יוד, וואָס האָט עמיגרירט קיין אַמעריקאַ, האָט פון אַ פּשוט'ן צייטונגס־פאַרקויפער אַוואַנסירט צו דער שטעלע אַ טעלעגראַפיסט און גלייך זיך אַרויסגעוויזען אַלס אויסגעצייכענטער קענער פון טעלעגראַפישער טעכניק. שפּעטער איז ער געוואָרען ראַדיאָ־אָפּיצירער אויף אַ שיף. פון דאָרט האָט ער גענומען שטייגען אַלץ העכער און העכער, ביז ער האָט דערגרייכט די העכסטע: אונטער זיין אָנפיהרונג ענטוויקעלט זיך די מעכטיגסטע ראַדיאָ־געזעלשאַפט אויף דער גאַנצער וועלט — נאַשאָנעל בראָדקעסטינג קאָרפּאָריישן.

דוד סאַרנאָוו איז איצטער דער מעכטיגסטער פאָרשטעהער פון דער אַמעריקאַנער ראַדיאָ־אינדוסטריע. ער איז אויך דער פּיאָנער פון ענטוויקלונג טעלעוויזיע אין די פאַראייניגטע שטאַטען.

נאַצים רעדען אַלץ אָפטער וועגען יודישען באָיקאָט, וואָס טוט זיי וועה

יוליוס שטרייכער'ס דורשט נאָך בלוט

בערלין (יט"א) דער „יודענהעצער נר. 1", יוליוס שטרייכער האָט אין בילעפעלד (רהיין־לאַנד) געהאַלטען איינער פון זיינע הונדערטער יודענפרעסערישע רעדעס. פון דער האַזינער רעדע איז ווערט צו ברענגען די אַנקינדיגונג, דאָס עס ווערען איצט צוגעגרייט פרישע געזעצליכע מאַסנאַהמען, וואָס וועלען פערזעהן הארבערע שטראָפען פאַר „ראַסען־שאַנדע", ווי די וואָס זענען פאָרגעזעהען אין די נירנבערגער געזעצען. אויב אויך די נייע געזעצען וועלען נישט העלפען — האָט שטרייכער געזאָגט — וועט פאַר ראַסענשאַנדע מוזען איינגעפיהרט ווערען טויט - שטראָף.

דאָס „שוואַרצע קאָרפּס", וואָס רעפּרעזענטירט די אַנשויאונגען פון דער „געסטאַפּאָ" און ראַדיקאַלען פליגעל פון דער נאַצי־פּאַרטיי, איז אַרויס מיט אַ יודענפרעסערישען אַרטיקעל, אין וועלכען די צייטונג שרייבט, אַז דער באָיקאָט געגען דייטשלאַנד איז געוואָרען אַ „וועלט - אונטערנעהמונג יודישע אַנגריפס - מלחמה געגען דייטשען פאָלק". דער געסטאַפּאָ־אָרגאַן בעהויפּטעט, אַז אַלע מאָסמיטלען, וואָס דייטשלאַנד האָט אָנגענומען געגען יודען זייט היטלער איז געקומען צו דער מאַכט, זענען „בלויז אַ פאַרטיידיגונגס - קאַמף, וואָס איז אָנגעצוואונגען געוואָרען דייטשלאַנד". די צייטונג פאָדערט, אַז אַלע דייטשע אונטערנעהמונגען זאָלען ענטגילטיג איבערגעבען מיט זייערע יודישע פאַרטרעטער אין דייטשלאַנד און אויסלאַנד און מעהר נישט אינוועסטירען קיין קאַפּיטאַלען אין אויסלענדישע אונטערנעהמונגען, וואָס שטעהן אונטער יודישער קאָנטראָל.

אויך אַ בערלינער פאַרזאַמלונג פון בעאַמטע פון „אַרבייטס - פראָנט" האָט דער שטעלפערטרעטער פון פּראָפּאַגאַנדע־מיניסטער קלאַוס זעלצנער, דערצעהלט זיינע צוהערער, אַז „דאָס וועלט - יודענטום" בלאָקירט דייטשלאַנד ווירטשאַפטליך נישט בלויז דורכן פאַרקאָף פון דייטשע סחורות. נאָר אויך דורך אונטערגראַבען „דייטשער טעטיגקייט". זעלצנער האָט צוגעגעבען, אַז די ווירטשאַפטליכע „פאַרטיידיגונגס - מיטלען", וואָס דאָס דייטשע פאָלק וועט מוזען אָננעהמען געגען דער דאָזיגער בלאָקאַדע, וועלען זיין „עטוואָס אַזוינס, וואָס דייטשלאַנד האָט עס קיינמאָל נישט דורכגעמאַכט". זעלצנער האָט גערופען „צוזאַמענצושליסען די רייהען און שטענדיג בלייבען וואַך אויף די געבאָטען פון ראַסען - אינסטינקט".

זעלבסטמאָרד פון אַ יודישען באַנקיר אין האַמבורג

בערלין (יט"א) די דייטשע פּרעסע בעריכטעט, אַז דער האַמבורגער יודישער באַנקיר מאַקס נאַטהאַן, וועלכער איז געווען אַרעסטירט געוואָרען אונטער חשד פון שטייערן־חטאים, איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד אין דער האַמבורגער תפיסה. נאַטהאַן איז געוואָרען אַרעסטירט געוואָרען אויפן באַהן־הויף, ווען ער האָט זיך אומגעקעהרט פון מאַריענבאַד. לויט די פּרעסע - בעריכטען זאָל די פּאָליציי בעת אַ רעוויזיע אין נאַטהאַנס הויז האָבען אין זיין גאָרטען ענטדעקט אַ פאַרגראָבענע קאַסע מיט געלד, ציירונג און וואַלוטע אין ווערט פון אַ פערטעל מיליאָן מאַרק. נאָך נאַטהאַנס זעלבסטמאָרד איז אַרעסטירט געוואָרען זיין זוהן, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין מיטהעלפען זיין פאָטער און אין הויך־פערראַט. אין וואָס עס זענען בעשטאַנען נאַטהאַנס חטאים און מיט וואָס זיין איצט אַרעסטירטער זוהן איז בעגאַנגען הויך־פערראַט, דערצעהלט נישט די נאַצי־פּרעסע. די פּרעסע פערשוויגט אויך, אַז לויט די פערפליכטענדע געזעצען אין דייטשלאַנד איז נישטאָ קיין שום בעגרענצונג פאַר דעם סכום געלד אָדער ציירונגס־חפצים, וואָס אַ יחיד מעג בעזיצען.

פּאָליציי פעראָרדענט פערקלענערן צאָהל מיטגלידער פון יודישען קהלה ראַט אין בערלין

בערלין (יט"א) די פּאָליציי־מאַכט האָט פעראָרדענט דער יודישער קהלה־לייטונג אין בערלין צו פערקלענערן די צאָהל מיטגלידער פון קהלה־ראַט פון 41 אויף 21, בעזייטיגענדיג 10 ציוניסטען און 10 נישט - ציוניסטען.

דאָס איז דער ערשטער פאַל, אין דער געשיכטע פון דער בערלינער יודישער קהלה, ווען די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט מישט זיך אַריין אין די אינערליכע אַנגעלעגענהייטען פון דער יודישער קהלה, וואָס איהר אָרגאַניזאַציע שטיצט זיך אויף דעם געזעץ־דענקמאָנט פון 1842.

וויפיל האָט געקאָסט די מיליטערישע אַקציע אין א"י?

צוויי אינטערפּעלאַציעס אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

לאָנדאָן (יט"א) צו דער זיצונג פון אונטערהויז פון מיטוואָך דעם 11. ה. ח. האָט דער קאָנסערוואַטיווער דעפּוטאַט פּיטער מאַקדאָנאַלד אָנגעקינדיגט פאָלגענדע אינטערפּעלאַציע צום קאָלאָניען - מיניסטער:

צי קען דער קאָלאָניען - מיניסטער אָנגעבען, ווי גרויס עס זענען אָנגעפּאָהר געווען די צוזאַב־הוצאות אויף מיליטערישע צוועקען אין א"י אין רעזולטאַט פון שטרייק, וואָס איז געווען פּראָקלאַמירט דורך דעם אויבערשטען אַראַבישען קאָמיטעט; וועלכען טייל פון די דאָזיגע צוזאַב־הוצאות וועט טראָגען די בריטישע רעגירונג און וועלכען טייל — די רעגירונג פון א"י?

דער איינציגער קאָמוניסטישער דעפּוטאַט אין אונטערהויז וו. גאַלאַטשער, האָט אויף דאָנערשטאַג דעם 12־טען ה. ח. אָנגעקינדיגט פאָלגענדע אינטערפּעלאַציע צום מיניסטער פאַר די ענינים פון אינדיען:

צי איז דעם מיניסטער בעוואוסט, אַז די עפענטליכע מיינונג אין אינדיען איז געשטימט געגענעריש צו די צוואַנגס - מאַסנאַהמען, וואָס זענען אָנגעוואָנדט געוואָרען געגען די אַראַבער אין א"י; אַז אין פיל טיילען פון אינדיען איז בעגאַנגען געוואָרען אַ פּאָלעסטינאַ־טאָג; אַז פיהרענדע אינדישע מוזולמענער האָבען אַפּעלירט צו זיין מאַיעסטעטס רעגירונג צו מאַכען אַ סוף צום א"י־מאַנדאַט און איינשטעלען אַ פאַראַנטוואָרטליכע רעגירונג; אַז די אַלאינדישע מוזולמענער קאָנפערענץ האָט קריטיקירט זיין מאַיעסטעטס רעגירונג פאַר ברעכען די אַספּיראַציעס פון די אַראַבער און פאַרטיידיגען יודישער אימיגראַציע; און צי וועט אין א"י אויף אַנ'ענטשפּרעכענדען אופן גענומען ווערען אין אַכט די עפענטליכע מיינונג אין אינדיען?

א דענקמאַל פאַר לייב מלאך

אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג

דער פּאַריזער קאָמיטעט צו שטעלען א דענקמאַל פאַר דעם יונג־פאַרשטאָרבענעם אַרבייטער־דיכטער, לייב מלאך האָט פאַרעפענטליכט פאָלגענדען אויפרוף:

שוין, באַלד פינף חדשים ווי עס איז געשטאָרבען אין פּאַריז דער בעליבטער דיכטער, שרייבער און דראַמאַטורג לייב מלאך.

אַ קינד פון דער יודישער אָרימקייט, איז מלאך זיין גאַנץ שעפערישע לעבען געווען פאַרבונדען מיט די יודישע אַרבייטער און פאָלקס־מאַסען, וועמענס לעבען ער האָט בעשריבען, וועמענס צער ער האָט בעזונגען, וועמענס קאַמפען ער האָט מיטגעקעמפט. געוואַנדערט פון איין ישוב אין צווייטן, איז מלאך פּלוצלונג אין מיטען זיין וואַנדערונג געשטאָרבען אין פּאַריז, ביים סאַמע פונאַנדערבליה פון זיין שעפערישען טאַלאַנט.

די יודישע אַרבייטער און פאָלקס - מאַסען האָבען אויף אַ ריהרענדען אופן אויסגעדריקט זייער טרויער צוליב דעם גרויסען פערלוסט, מלאכ'ס לויה איז פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַנ'אימפּאָזאַנטער דעמאָנסטראַציע פון צוגעבונדענקייט פון די יודישע פאָלקס־מאַסען צו זייער דיכטער, וועלכער איז פון זיי אין בליהענדען עלטער פון 41 יאָהר אויף אַזאַ אומ'ברחמנות'דיגען אופן אַוועקגעריסען געוואָרען, וועמענס ירושה זיי וועלען אָבער אָפּהיטען ווי אַ טייערען אוצר.

גלייך נאָך מלאכ'ס פריהצייטיגען טויט איז געשאַפען געוואָרען אין פּאַריז אַ געזעלשאַפטליכער קאָמיטעט, אין וועלכען עס זענען פאַרטראָטען די אָנגעזעהענסטע פאָלקסטימליכקייטען פון קינסטלערישען, ליטעראַרישען און געזעלשאַפטליכען יודישען פּאַריז. דער קאָמיטעט האָט זיך געשטעלט די אויפגאַבע צו בעצירען דעם קבר פון דעם ליבטען דיכטער מיט א ווירדיגען מאָנומענט, דער פּראָיעקט פאַר'ן דענקמאַל וועט ווערען געשאַפען דורך דעם בעריהמטען סקולפּטאָר ב. אַ־אָנסאָן, ער איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען אַ ליטעראַרישען פּרייז אויפ'ן נאָמען פון לייב מלאך.

נישט דורך רייכע מעצענאַטען דאַרף דער ווירדיגער מאָנומענט געשאַפען ווערען. אַ דענקמאַל פאַר'ן פאָלקסשרייבער איז די אויפגאַבע פון דעם פאָלק גופא. פונקט ווי מלאך האָט געהערט מיט זיין לעבען צו די יודישע פאָלקס־מאַסען, פונקט דאָ זיינע ווערק געהערען צום פאָלק, דאַרף אויך דער דענקמאַל אויפגעשטעלט ווערען פון די יודישע אַרבייטענדע מאַסען.

דער לייב מלאך - דענקמאַל - קאָמיטעט ווענדעט זיך צו צו אַ ברייטער פאָלקס - אַקציע, וואָס זאָל שאַפען די מיטלען צו פאַרווירקליכען די געשטעלטע אויפגאַבע.

דער לייב מלאך - דענקמאַל - קאָמיטעט ווענדעט זיך צו דער ברייטסטער יודישער עפענטליכקייט, צו אַלע אָרגאַניזאַציעס, אינסטיטוציעס, פּערזאָנען, צו אונטערשטיצען די דאָזיגע אַקציע.

לייב מלאך־דענקמאַל־קאָמיטעט
פאָרזיצער: נ חום אַראַנסאָן

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער רעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג, 9 נאוועמבער — כ"ד מרחשון תרצז

זון-אויפגאנג 7.39 — זון-אונטערגאנג 3.47

פרנס רומקאווסקי פראטעסטירט געגען אפלעגען די קהלה-וואהלען

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג

אונטער'ן פארזיץ פון פרעזעס מינצבערג איז נעכטען פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג.

ביים אנהויב פון דער זיצונג האט בעקומען א ווארט פרנס רומקאווסקי, וועלכער האט אנגעוויזען, אז אייגענטליך האט די קהלה-פערוואלטונג שוין נישט קיין רעכט צו עקזיסטירען, ווייל די קאדענץ האט זיך פערענדיגט. די יודישע בעפעלקערונג אין לאדז האט נאר געגעבען איהרע דערוועהלטע די פולמאכט צו רעגירען אין דער קהלה אויף דער צייט פון דער קאדענץ.

פרנס רומקאווסקי פראטעסטירט שא"ף געגען דעם וואס די וואהלען צו דער קהלה זענען אפגעלעגט געווארען און אזוי ארום איז אוועקגענומען געווארען די מעגליכקייט ביי די ברייטסטע יודישע מאסען זיך ארויסצוזאגען ווער ס'זאלען זיין די נייע שלוחים אין דער קהלה.

ווייטער האט פרנס רומקאווסקי ערקלערט, אז ער מאכט אפהענגיג זיין ווייטערדיגע מיט-ארבייט אין דער קהלה-פערוואלטונג דערפון, ווי אזוי די מעהרהייט וועט נאכקומען די בעדערפענישען פון די ברייטסטע פעראָרימטע יודישע מאסען.

פרעזעס מינצבערג צווייפעלט אין דער אויפריכטיגקייט פון פרנס רומקאווסקיס פראטעסט וואל א פארשטעהער פון די ציוניסטען אין דער וואהל-קאמיסיע האט שוין נאכ'ן אפלעגען די וואהלען ערקלערט, אז ער איז גליקליך וואס די וואהלען קומען נישט פאר.

נאכדעם ווערט בעהאנדעלט די ווענדונג פון „בנות אגודת ישראל" וועגען דעם, אז די מיטגלידערינס פון דער דערמאהנטער ארגאניזאציע זאלען האבען די מעגליכקייט צו בעזוכען די יתומים-הייזער, וועלכע ווערען סובסידירט דורך דער קהלה און דארט אפהאלטען שמועסען און איינפיהרען לימודים פאר די קינדער.

ס'איז בעשלאסען געווארען זיך צו פערשטענדיגען מיט דער בנות-אגודת-ישראל-ארגאניזאציע, כדי זיך צו דערוויסען וועגען וואס עס געהט אין דער ווענדונג.

דאן זענען בעטראכט געווארען 2 אפשריפטען פון ווענדונגען, וועלכע דאס ל.יה-ביורא פון פינקערט האט צוגעשיקט צו דער מאכט בעגען דער טעטיגקייט פון „חסד של אמת", די אפשריפטען זענען צוגעשטעלט געווארען דורך „חסד של אמת".

די קהלה-פערוואלטונג האט בעשלאסען ארויסצוגעבען דעם חסד של אמת א בעשיינינונג, אז דער פעראיין פיהרט א נוצליכער טעטיגקייט לטובת דער יודישער געזעלשאפט, א חוץ דעם איז פעראורטיילט געווארען די האנדלונג פון ה' פינקערט.

צום ראיאן-צוזאמענפאהר פון די יודישע האנדווערקער-פעראיינען, וועלכער קומט פאר דעם 15. נאוועמבער ה. י. איז דעלעגירט געווארען פרנס גלאטמאן.

נאכדעם ווי ס'איז אנגענומען געווארען דער קאסע-בעריכט פאר'ן חודש אקטאבער, איז בעטראכט געווארען דער צוגאב-בודזשעט אויפ'ן יאהר 1936, דער צוגאב-בודזשעט בעטרעפט 38,084 זל. דער צוגאב-בודזשעט איז אנגענומען געווארען און ער וועט צוגעשטעלט ווערען צום בעטראכטען דעם קהלה-ראט.

דערמיט איז די זיצונג געשלאסען געווארען.

—*X*—

ניצול געווארען פון א זיכערן טויט

(א) אויף דער טושינער גאס, ביים באהן-איבערפאהר איז נעכטען על פי נס ניצול געווארען פון א זיכערן טויט דער 41-יאהריגער מיכאל נאוואק.

ווען ער האט געהאלטען ביים איבערגיין די באהן-שינעס איז פלוצים אנגעקומען א צוג. דער לאקאמאטיוו האט נאוואק א שליידער געטון אין דער זייט, אזוי אז ער איז אפגעקומען בלויז מיט א צוקלאפט פנים און מיט א צעבראכענעם האנד.

א נייע פערוואלטונג אין פיש-סוחרים-פעראיין

זונטאג, דעם 8 נאוועמבער איז אונטער דעם פארזיץ פון י. גאטליב פארגעקומען א פערזאמלונג וואו ס'איז צווישען אנדערעס געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג פון פאלגענדע הערן: פרעזעס חיים אשר לובאכינסקי, וויצע-פרעזעס י. גאטליב, עהרען-סעקרעטאר אברהם לובאכינסקי, קאסיר מ. ווראנע, יעקב לובאכינסקי און מ. פיטעל. קאנדידאטען: אלי לובאכינסקי און וו. זיילער, רעוויזיאנס-קאמיסיע: קאפעל לובאכינסקי און ב. אראנאוויטש. צוליב דער יאהרצייט פון געוועזענעם פרעזעס מענדל קאטשמארעק וואס פאלט אויס היינט ווערט נעשפענדעט לטובת פערשידענע אינ-סטיטוציעס:

חיים אשר לובאכינסקי – 30 זל. אברהם לובאכינסקי — 20 זל. קאפעל לובאכינסקי 15 זל. מ. פיטעל — 15 זל.. מ. ווראנע – 10 זל., י. לובאכינסקי —5 זל. אלי לובאכינסקי – 5 זל. וו זיילער 5 זל.

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוואכע, וועגערישע און הויט-קראנקהייטען

טראוגוטא 9. טעל. 262-98

נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אוונט. זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

אויפרוף פון יודישען ווירטשאפטליכען קאמיטעט וועגען דער ווינטער-הילף

דער יודישער ווירטשאפטליכער קאמיטעט האט פערעפענטליכט פאלגענדען אויפרוף:

„דער יודישער ווירטשאפטליכער קאמיטעט אין פוילען, וועלכער קאנצענטרירט אין זיך פארשטעהער פון די יודישע געזעלשאפטליך - ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס, האט געמאלדען זיין אקצעס צו דער גרויסער און אויסערסט וויכטיגער ווינטער-הילף-אקציע. אפגעבענדיג דעם פאר-זיצער פון אלגעמיין — פוילישען בירגערליכען ווינטער - הילפס - קאמיטעט דעם ה' מיניסטער קאשציאלקאווסקי די ענטשפרעכענדע ערקלערונג, האט די דעלעגאציע פון יודישען ווירטשאפטליכען קאמיטעט אויסגעדריקט די איבערצייגונג, אז די ווינטער-הילף אקציע וועט געפינען א טיפע פער-שטענדניש ביי די ברייטסטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע וועט אונטערשטיצען די ארבייט פון ווינטער-הילפס-קאמיטעט ווי אמענער גישסטען. עס אונטערליגט נעמליך נישט קיין שום צווייפעל, אז דער גראנגעל מיט דער נויט און די אנשטרענגונגען צו לינדערן די ליידען פון די טויזענדער און הונדערטער טויזענדע א-בייטסלאזע און נויטבעדערפטיגע, — ועמענס לאגע, וואס איז זיי ווי אנ'אויסערסט שווערע, ווערט אין דער ווינטער-צייט אנ'אויטערטרעגליכע — קענען נישט בלייבען אהן א שטארקען אפקלאנג אין דער יודישער געזעלשאפט.

מיט דעם דאזיגען בעוואוסטזיין ווענדען מיר זיך אויף דעם וועג צו אלע יודישע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס און צו דער גאנ-צער יודישער בעפעלקערונג אין לאנד מיט דעם רוף צו בעטייליגען זיך ווי אמענערגישסטען און ווי אמאייפריגסטען אין דער אקציע און אין דער בעשטייערונג לטובת דער ווינטער-הילף.

אין אנבליק פון דעם אנקומענדען ווינטער און פון דער שרייענדער נויט פון די טויזענדער אר-בייטסלאזע און פרנסה'לאזע מיטבירגער רוקט זיך ארויס אין איצטיגען מאמענט די ווינטער-הילף ווי איינע פון די וויכטיגסטע אויפגאבען פון דער גע-זעלשאפט. די יודען אין פוילען וועלען געבען אנ'-אויסדרוק דער פערשטענדניש פון דער וואג און בעדייטונג פון דעם דאזיגען ענין און וועלען טון זייער פליכט. (יט"א).

(—) דער יודישער ווירטשאפטליכער קאמיטעט אין פוילען.

Zima nadchodzi.
Tysiące ludzi jest
bez dachu, bez odzieży, bez jedzenia.
Ratujmy ich od zimna i głodu.

אויסגעבערענט די אויגען

איינע פיהרט מען אין שפיטאל, און די צווייטע אין תפיסה

(א) דער „בעקאנטער דאן זשואן" באלעס-לאוו קאמינסקי האט אין משך פון 2 יאהר גע-האט א געליבטע סטאניסלאווא לאק (פון וואשע-ניצנסקא 18) מיט וועלכע ער האט צוגעזאגט חתונה צו האבען, און גלייכצייטיג איז ער נעכטען געגאנגען חתונה האבען כדת וכדין מיט דער דינסטמיידעל אנגע סופיעזשא.

האט זיך די לאק וועגען דעם דערוואוסט, אפגעהיט איר קאנקורענטין נעכטען אין טויער אויף גדאנסקא 23, און א כליאפ געטון איהר מיט זאלץ-זויער אין פנים.

מיט אנ'אבגעבריהטע פנים און מיט בעשע-דיגטע אויגען האט מען די כלה אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די לאק האט מען אפגעפיהרט אין תפיסה.

געשלעגען און מעסער-שטעכערייען

(א) אויף קלאנאווא-גאס איז בעת א געשלעג צווישען שיכורים צושלאגען געווארען א געוויסער פראנציסעק דעמבסקי.

– דאס זעלבע האט אויף דער טושינער גאס פאסירט מיט 26-יאהריגען הענריק גוואזשדזש (פון טושינסקא 15).

– אויף רוג נאווראט און קילינסקיעגא איז מען בעפאלען און שטארק צושלאגען דעם 44-יאהריגען אנטאני סקאטניצקי (פון קילינסקיעגא 19).

– אויף דער מארישינער גאס זענען צו-שלאגען געווארען פראנצישעק גאלאנזקא און יוזעף שליוקאוויטש (פון סטאניסלאווסקא 11).

די אלע האט פאגאטאוויע ערטיילט ערשטע הילף.

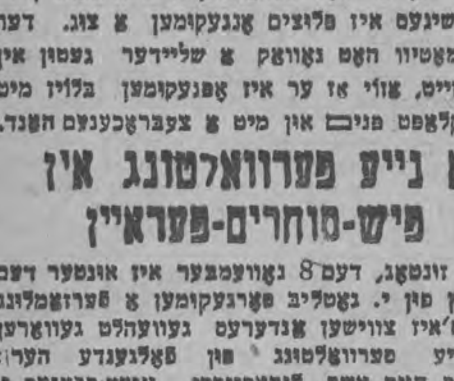

טעאטער „ROZMAITOSCI" ציגעל-גאס 27, טעל. 112-25

2-טע וואך שטורמישער ערפאלג! די גרעסטע אטראקציע אין לאדזש!

פרייזען — פון 54 גר. ביז 2 זל. מיט אלע צוגאבען

נאר היינט מאנטאג, 9.15 אוונט הנחה-פארשטעלונג! גאסטשפילען פון אמערי-קאנער וועלט-קינסטלער לוסי און מישא גערמאן

אין זייער נייער רעקארד-סענסאציע!

רחל'ס קינדער

אין 3 אקטען, 6 בילדער פון סיגעל און שטיינבערג. מוזיק: הארי סקעל.

אנאנס! דינסטאג, מיטוואך צו זארמאלע פרייזען

רחל'ס קינדער

אכטונג. לעזט דעם אנאנס פון פרייטאג. שבת אין „ראזמאיטאשטשי".

בילעטען פון 11 פריה אין קאסע פון טעאטער.

יאהרגאנג 1916

היינט, מאנטאג, דעם 9 נאוועמבער דארפען זיך מעלדען די יאהר-גענג פון 1916, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5-טען פאליצייקאמיסאריאט מיט די אותיות:

N, O, P,

און פון 13-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

T, U, W, Z

מארגען, דינסטאג – 5-טען קאמיסאריאט

R, S, Sz

און פון 14-טען קאמיסאריאט

A, B, C, D, E, F

הכנות צו דער וואך פונ'ם „ווייסען קרייץ"

(א) אין די טעג פונ'ם 19. ביז'ן 25. נאוועמבער וועט פארקומען א פראפאגאנדע-וואך פאר'ן יודישען „ווייסען קרייץ". אין שייכות דערמיט האט דער קאמיטעט פון דער „וואך", בראש פון [...]נער עס שטייען דער פרעזידענט גאדלעווסקי און [...] וואלטשינסקי, אויסגעארבייט א פראגראם פון [...]ערליכקייטען. אין לויף פון דער וואך וועט גע-[...] ווערען א גרויסע ווערבירונגס-אקציע פון [...]לידער.

קאנפיסקירט געשמוגעלטע סחורות

(א) אויף ליפאווא 20 האט פאליציי אדורכ-[...]פירט א רעוויזיע אין דער וואוינונג פון א גע-[...]ן קאראל רוזשיצקי.

[...]מען האט ביי איהם געפינען גרעסערע סכומים [...]געשמוגעלטע „זאפאלניטשקעס"-שטיינדלעך, פע[...]ן א.ד.גל. וועלכע זענען קאנפיסקירט געווארן. רוזשיצקי ווערט צוגעצויגען צו פעראנטווארט[...]קייט.

„אלארט, רוסא און קאמפ."

[...]הייבט מען אן היינט צו ארבייטען

(א) נאכ'ן ליקווידירען דעם סכסוך אין דער [...]מע „אלארט רוסא און קאמפ." האט די פער-[...]טונג פון דער פירמע עהערנכטען נאך ארויס-[...]געבען צוגרייטונגס-פעראָרדנונגען און היינט וועט [...]ארבייט אנגעהויבען ווערען אין אלע אפטיילונגען. קיינער פון די ארבייטער וועט נישט בעזייטיגט [...]רען.

[...]נעראטונגען פון פאבריקס-דעלעגאטען

(א) היינט וועט איבער'ן לאקל פון די קלאסען-[...]איינען פארקומען א זיצונג פונ'ם ראט פון פא[...]קס-דעלעגאטען, וועלכער וועט אנגעהמען בע-[...]סען בנוגע פאבריקס-רעגולאמינען, ווי אויך ווע-[...] אויסארבייטען א מעמאריאל מכוח'ן וואוקס [...]ם יקרות.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייניאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ[...]טייקען: דוטקעוויטש (יעזשישער 87) הארטמאן (גלינארסקא 24), הישפאנסקי (פל. וואלנאשטשי 2) [...]למאן (ציגעל-גאס 32), צימער (וואלטשאנסקא [...]), דאניעלעצקי (פעטריק 127), וואיטשיצקי (נאפ-[...]סאווסקיעגא 27).

ZACHĘTA

זגערזשער 26

גרויסער דאפעלטער פראגראם!

1) מאנומענטאלער פילם, וואס אילוסטרירט דאס לעבען פון בלוטיגען טיראן א. ג.

דויטשער סולטאן

(אבדול האמיד)

אין די הויפט-ראלען:

Nils Asther i Fritz Kortner

II

„דער טויש פון הערצער"

אין די הויפט-ראלען:

Janet Gaynor, Charles Farrel

אנהויב טעגליך 4 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג – 12 א זייגער בייטאג.

צוליב 55 גר. קלאָגט אַ רייכער יודישער ווירט אַן אַ לאָקאַטאָר
און מאַכט איהם איבער 20 גילדען קאָסטען!
(אַ זעלטענער דירה-געלד-פּראָצעס אין היגען שטעטישען געריכט)

מיט 2 יאָהר צוריק האָט אין הויז פון היגען רייכען יודישען הויזווירט מ. אַ. פון לעגיאָנוב זיך אַריינגעצויגען דער האַנדעלס-אַנגעשטעלטער משה נ.

ווען דער טערמין פון פאָראויס בעצאָהלטען דירה-געלד האָט זיך געענדיגט און דער לאָקאַטאָר האָט אויפסניי געדאַרפט אָנהויבען צו צאָהלען, איז דער ווייל פערפּעטליכט געוואָרען דער דעקרעט וועגען רעדוצירען דאָס דירה-געלד.

דער לאָקאַטאָר האָט אויך געוואָלט געניסען פון דיזער דאָזיגער הנחה, דער ווירט האָט זי אָבער איהם בשום אופן נישט געוואָלט אַנערקענען. זעהענדיג, אַז ס'לאָזט זיך נישט מיט'ן ווירט אין גוטען, דורכקומען, האָט דער לאָקאַטאָר צוגעשיקט דעם פעטרעף מיט דער פּאָסט, אַראָפּרעכענענדיג פון דער אָפּגעשיקטער סומע די פּאָסט-פּאָרטאָ.

מעהר האָט דער גביר ישער ווירט נישט געדאַרפען, ער האָט גלייך גענומען אַן אַדוואָקאַט און פאַר די פּאַר גראָשען פערפיהרט געגען דעם פערזינדיגטען לאָקאַטאָר אַ פּראָצעס.

און אָט איז דער דאָזיגער מערקווירדיגער פּראָצעס פאָרגעקומען.

אפילו דער ריכטער האָט געוואונדערט דעם הויז-ווירט, הלמאי אין דער איצטיגער שווערער צייט פערפיהרט ער צוליב אַ פּאָר גראָשען אַ פּראָצעס און טרייבט אַריין אומזיסט אין הויכע קאָסטען און אין צייט-פערלוסט.

דער פערהאַסטער הויזווירט האָט זיך אָבער נישט געלאָזט בייגען און דער ריכטער האָט איהם געמוזט צו משפּט'ען איבער 20 גילדען קאָסטען.

דער פּראָצעס האָט געמאַכט אויף אַלע אָנוועזענדע אין געריכטס-זאַל אַ שטאַרקען איינדרוק.

Dwa razy daje,
kto szybko daje!
Składajcie jak
najrychlej ofiary
na Pomoc Zimową
dla bezrobotnych.
Konto PKO Nr. 70.200
Pomoc Zimowa.

אויסגעשאַקעלט אויף אַ „פּאַקעט" 65 זל.
אַ פיפיגער פערשויז ברענגט כלומרשט אַ גרוס און אַ פּעקעל פון אַ טאָכטער אין פּאַלעסטינע און שווינדעלט אויס פון אַ‏ן אָרימען יוד 65 גילדען

מ. י. פון סטאַדאָלניאַנע גאַס האָט אַ טאָכטער אין ארץ-ישראל. אין משך פון דער גאַנצער צייט האָט ער פון איהר רעגולער בעקומען בריף און אויך פון צייט צו צייט אַביסעל געלד.

זייט די לעצטע געשעהענישען לאָזט זי פון זיך נישט מעהר הערען. די עלטערן און די משפּחה זענען צוליב דעם שטאַרק פערצווייפעלט. זיי האָבען זיך שוין געוואַנדען וועגען ידיעות פון זייער טאָכטער צו אַלע בעקאַנטע אין ארץ-ישראל, צו אַלע אינסטיטוציעס, אָבער קיין תשובה האָבען זיי ביז'ן היינטיגען טאָג פון איהר נאָך נישט דערהאַלטען.

איינמאָל קומט אַריין צו דער פאַמיליע י. עפּעס אַנ'אומבעקאַנטער, לייטיש-געקליידעטער פערשוין און דערצעהלט אַ מעשה, אַז ער איז נאָר וואָס געקומען פון ארץ-ישראל און ער האָט מיטגעבראַכט אַ גרוס פון זייער טאָכטער, מיט וועלכער ער וואוינט אגב אין שכנות.

זי איז געזונד און לעבט זיך גאָר נישט שלעכט זי האָט אויך נישט פערגעסען אַן די עלטערן און מאַכע מיט איהם מיטגעשיקט פאַר זיי עטליכע פונט — נאָר צוליב דעויזען — בעגרענצונגען און געלד-קורסען-דיפערענצען האָט ער בעסער פאַר'ן מיטגעשיקטען געלד געקויפט, פעייפאָהרענדיג אי-טאַליען, אַ פּעקעל סחורה, טייערע זייד, אַ זעלטענער טראַף, ממש אַ מציאה-גנבה.

די פלוצלינג-אויפגערייכטע משפּחה האָט געוואָלט דעם גאַסט פאַר דער געבראַכטער גוטער בשורה מקרב און מכבד זיין מיט'ן שענסטען און בעסטען. ער האָט געדאַנקט פאַר די בעמיהונגען און ערקלערט, אַז ער קען דאָ לענגער נישט פערברענגען, ווייל ר'איילט זיך צו דער באַהן, וואו ער דאַרף אָפּנעהמען דעם באַגאַזש. דאָרט האָט ער אויך ליגען דאָס מיטגעבראַכטע פאַר זיי פּעקעל זייד. זאָל דער אַלטער י. מיט איהם גלייך מיטגעהן אַליין וועט ער זיך דאָס פּעקעל אָפּנעהמען.

די משפּחה האָט זיך מיט'ן אורח הארציג געזעגענט און י. איז מיט איהם מיטגעגאַנגען. פאַר פּיעטריקאָווער 11 האָט זיך דער „פּאַלעסטינער" ענטשולדיגט אויף אַ מינוט — ער דאַרף אַריינגעהן צו אַ קוזין, אַ געוויסען גאָלדבערג, נעמען זיינע דאָקומענטען, אָהן וועלכע ער וועט דאָך דעם באַגאַזש נישט אַרויסבעקומען.

י. האָט געוואַרט פאַר'ן טויער אַ מינוט, 5 מינוט, 10 מינוט, אַ האַלבע שעה, און נישט האָבענדיג קיין געדולד לענגער צו וואַרטען, איז ער אַריין אין הויז זוכען דעם גאַסט ביים קוזין גאָלדבערג. י. האָט זיך אָבער באַלד דערוואוסט, אַז אין דערמאָנטען הויז וואוינט נישט און האָט קיינמאָל נישט געוואוינט קיין קוזין גאָלדבערג.

דאַן האָט זיך י. ערשט געכאַפּט, אַז די מעשה איז עפּעס נישט גלאַטיג. ער איז שנעל אַהיים. דאָ האָט ער זיך דערוואוסט, אַז דער גאַסט איז דורך דער צייט געוועזן ביי איהם אין דער היים און אַרויסבעקומען פון זיין פרוי 65 גילדען, נאָך וועלכע ער זאָל איהם האָבען כלומרשט געשיקט, בכדי צו בעצאָהלען דעם צאָל-בעטרעף פאַר'ן מיטגעבראַכטען פּעקעל זייד.

די ענטוישונג און די פערביטערונג פון דער פאַמיליע י. איז פשוט נישט צו בעשרייבען, בפרט, אַז די אויסגענאַרטע סומע געלד איז זייער לעצטע אָפּשפּאָרונג.

ארגוס

טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20.

• יעדען טאָג אויספערקויפט! •

גרעסטע סענסאַציע!

ווילנער יודישע אָפּערעטען-טרופּע

נחמה • קאַדיש • חאַש

מיט'ן אַנסאַמבל פון גאַנצען ערשטקלאַסיגען אַנסאַמבל.

היינט, מאָנטאָג, 9 אזייגער ווערט אויפגעפיהרט

די ציגיינערין

לעבענס-בילד אין 3 אַקטען, 10 בילדער פון ב. קאַשער. רעזשי און כאָרעאָגראַפיע ש. קוטנער. מוזיק, כאָר און אָרקעסטער-אַנס.: דוד בייגעלמאַן.

25 מאַן אויף דער ביהנע.

מאָרגען דינסטאָג און מיטוואָך ווערט צוליב'ן קאָנצערט נישט געשפּילט

בילעטען צו בעקומען אין טעאַטער-קאַסע. אַנפּירונג: ב. אַסם

פרייזען פון 40 גר. ביז 1.09

גוט מאָרגען!

איי, אַביסעלע „מאַדריד"!..

אויף דער נאָוואָמיעיסקאַ גאַס, טרעפען זיך צוזאַמען צוויי יחידען און עס ענטוויקעלט זיך אַ שמועס פרעגט איינער:

— וואָס הערט מען?

— אַזוי, אַ דאַנק פאַר דער פראַגע — און וואָס הערט מען עפּעס פון געשעפטן?

— אין געשעפטן? היינטיגע געשעפטן מ'שטייט געזאָגט! אַז וואָלט מאַכט מען שוין פון מילך, און געה וועה אַ שוויינער אויף דער עלטער!..

— יאָ, גערעכט, און פון די לעצטע נייעס האָט איהר שוין געהערט?

— וואָס פאַרא נייעס ווידער?

— איהר האָט נאָכנישט געהערט? מאַדריד איז דאָך געפאַלען!

— וואָס רעדט איהר? מאַדריד איז געפאַלען? איהר ווייסט דאָס אויף זיכער?

— אויף זיכער.

— טאַקע! אַ סך געפאַלען?

— אַ סך, אַ סך.

— איי, איי, אַ שאָד... גאָר זיי אַ חכם. וואָלט איך דאָס פריהער געוואוסט!

— וואָס הייסט איהר האָט נישט געוואוסט? ווער האָט דען נישט געוואוסט? וועלכער יוד האָט עס נישט געוואוסט, אַז מאַדריד האַלט ביים פאַלען?

— מ'האָט זאָגט איהר, געוואוסט? איהר האָט אויך געוואוסט דערפון?

— אַ שאלה, צי איך האָב געוואוסט? מ'האָט זיך דאָך אַ גאַנצע וואָך געריכט, אָט אָט.. אָט.. וועט פאַלען מאַדריד?

— יאָ, יאָ, און איך בין אַזאַ שלימזל. וואָלט איך געוואוסט כאָטש מיט איין טאָג פריהער... אַי, הערט איהר, ווען איך וואָלט דאָס מיט איין טאָג פריהער!

— טאָ וואָס וואָלט געווען?

— ס'וואָלט שוין גוט געווען.

— למשל?

— ווען איך ווייס דערפון איין טאָג פריהער, וואָלט איך... איינגעקויפט דאָס אמת'ע פּעקעל.

— וואָס פאַרא פּעקעל?

— נו, מאַדריד!

— וואָס באַלעבעטשעט איהר? איהר האָט דאַכט זיך מיר, אַ קנייטש אויפן קעסטעל!... וואָס הייסט, איהר וואָלט געקויפט מאַדריד? ווי קומט איהר צו מאַדריד?

— וואָס פאַרא מאַדריד מיינט איהר דען?

— וואָס הייסט פאַרא מאַדריד? מאַדריד, די שפּאַנישע הויפּטשטאָט!

— טפו, זאָלט איהר ווערען! איך האָב געמיינט דאָס אַרטיקעל „מאַדריד" פון דער ווידזעווער מאַנופאַקטור!...

דאָס איז אַ יוד אַ כּנדניק!

אַב—נעק

היינט — אַ פערזאַמלונג פון שניידער-מייסטער

שוין איבער 2 וואָכען שטרייקען די שניידער-אַרבייטער אין מענער-בעשטעלטען פאַך.

בכדי אַרומצורעדען אַלע פראַגען, וועלכע האָבען אַ שייכות צום שטרייק, רופט די פאַך-קאָמיסיע פון מענער-בעשטעלט ביים האַנדווערקער-פעראיין (ציגעל-גאַס 4) אַ גרויסע פערזאַמלונג פון מיטגלידער און נישט-מיטגלידער אין אייגענעם לאָקאַל אויף היינט, מאָנטאָג, 8 אַ זייגער אָוונט, פון אַלע שניידער-מייסטער, וואָס שטעהען אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון אַ שנעלער ליקווידאַציע פון שטרייק.

וועגען וואָס דאַרף יעדער לאָדזער און לאָדזערין וויסען

אין דער צייט פון שווערען קריזיס איז די פליכט פון יעדען בירגער און בירגערין צו מאַכען זייערע איינקויפען אַמביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען. די דירעקציע פון איינציגען אין אונזער שטאָט וואַרען-הויז „קאָנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור האָט עס פערשטאַנען און רעדוצירט די פרייזען פון אַלערליי סחורות, קאָנפעקציע, און גאַלאַנטעריע-וואַרען.

הויפּטזעכליך איז אַ פּראַקטיש געשאַנק רעשטלעך און בראַק פון די ווידזעווער אויסאַרבייטונגען, וואָס ווערען פערקויפט צו געוויסע פאַבריקס-פרייזען.

אין אינטערעס פון יעדען איינציגען איז צו בעזוכען דעם קאָנסום.

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל-גאַס 7 אויף

69 פּילסודסקיעגאַ 69

(רוג נאַרוטאָוויטשאַ) טעל. 141-32

דער גורל פון אַפרוי

סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער ראָמאַן

3)

— הער, עס איז מיין פליכט דיר צו דערציילען אַ גרויסען סוד, וואָס מ'האָט מיר אָנפערטרויט. דו מוזט איהם וויסען! אַ מענש איז ביי גאָט אין די הענט. טאָמער שטאַרב איך דאַרפסטו וויסען, ווי צו האַנדלען, אָבער נאָר דיר דערצייל איך דאָס. ווייל דיר געטרוי איך מעהר ווי אַלעמען אין מאָנאַסטיר. אַ חוץ דיר טאָר קיינער פון דעם נישט וויסען.

אפי ער האָט נאָר געמוזנען אַ תירוץ פאַרוואָס ער מען אַרויסגעבען אַ סוד. וואָס איז איהם אָנפערטרויט געוואָרען איז ביי דעם הויפּטרגלח די צונג לויז געוואָרען און ער האָט גענומען דערציילען:

— ווען גוסטאַוו שאַכטנער איז געקומען אַריינגעבען דאָס מיידעל, רחל שאַכטנער, אין מאָנאַסטיר, האָט ער געזאָגט, אַז ער האָט מיר צו פערטרויען אַ גרויסען סוד און ער וויל איך זאָל פאַר איהם עפּיס טון. איך האָב דאָס איהם צוגעזאָגט.

— ער האָט מיר דאַן געזאָגט, אַז דאָס מיידעל איז אַ קיילעכדיגע יודישקע. כאָטש דאָס קינד דענקט אַז נאָר איהר מאַמע איז געווען אַ יודישקע און אַז ער, גוסטאַוו, איז דאָס איהר טאַטע.

סענט לופ האָט געזעגענט מויל און אויערען און מיט פערוואונדערונג אַ פראַגע געטון:

— ווי איז דאָס מעגליך? איהרע דאָקומענטען ווייזען דאָך, אַז ער איז איהר טאַטע?!

— וואַרט! איך האָב איהם טאַקע געזאָגט, אַז איך וועל דאָס מיידעל נישט אַריינעהמען אינם מאָנאַסטיר, אויב ער וועט מיר נישט קלאָר מאַכען די פערדרייעניש.

— נו?

האָט ער מיר דערציילט די פאָלגענדע שטויטענדע געשיכטע:

— מיט ניינצעהן יאָהר צוריק האָט ער זיך פערליבט אין אַ וואונדערשיין יודיש מיידעל. ער האָט מיט איהר חתונה געהאַט און איינגאַנצען איין יאָהר האָבען זיי געלעבט גליקליך. נאָכדעם האָט זי איהם, ווייזט אויס, אָנגעהויבען האַסען, איהם געוואָרען אומטרייי. נאָר אַזוי ווי ער האָט איהר קיינמאָל נישט געכאַפּט ביי פעררעט, האָבען זיי אָפּגעלעבט זיבעצען יאָהר. דער אמת איז, אַז אַלעמאָל האָט זי ביי איהם געבעטען אַ גט, און ער האָט עס איהר נישט געוואָלט געבען.

— די גאַנצע צייט האָט ער חושד געווען, אַז זי פערראַט איהם מיט אַ יודישען אָפיציר פון דער פראַנצויזישער ארמעי מיט וועמען זי האָט זיך בעקענט אויף אַ באַל אין בערלין. זי פלעגט אָפט פאָהרען קיין פּאַריז, וואו דער אָפיציר האָט געוואוינט און ער פלעגט אָפט קומען קיין בערלין.

— מיט צוויי יאָהר צוריק איז זיין ווייב קראַנק געוואָרען, ער, גוסטאַוו, האָט געדאַרפט אָפּפאָהרען פון בערלין אויף פיר וואָכען, ער איז אוועקגעפאָהרען. נאָך אַנשטאָט פיר וואָכען, איז ער געווען אוועק גלויז צוויי וואָכען. אוי ער אומדערוואַרטעט גע-קומען צוריק.

— פרוי שאַכטנער האָט פון דעם נישט געוואוסט צוקומענדיג צו זיין הויז האָט ער געטראָפען דעם דינער אַרויסקומענדיג פון דאָרט, אין האַנט האָט ער געהאַלטען אַ בריף, ווען ער האָט דערזעהן זיין באַלעבאָס האָט ער אויך גיך בעהאַלטען דעם בריף. גוסטאַוו איז דאָך געלונגען ביים דינער אַרויסצורייסען דעם בריף. ער האָט איבערגעלייענט דעם אַדרעס, עס איז געווען צו דעם יודישען אָפיציר אין פּאַריז, ער האָט אויפגעריסען דעם בריף, און ווען ער האָט איבערגעלייענט, וואָס דאָרט איז געווען געשריבען, איז איהם פינסטער געוואָרען אין די אויגען.

— דער בריף איז געווען אַ מין אָפיציעלע בעשטעטיגונג, אַז רחל איז נישט זיינע, גוסטאַווס טאָכטער. נאָר דעם יודענס. זי שיקט איהם דעם בריף, האָט זי געשריבען, ווייל זי פיהלט, אַז זי וועט איינגיכען שטאַרבען, און ער דאַרף האָבען אַ דאָקומענט אַז רחל איז זיין טאָכטער, טאָמער וועט איהם דאָס אַמאָל האַרפען נוצען...

— נאָך דעם, ווי ער האָט זיך דערוואוסט, דעם אינהאַלט פונם בריף, האָט גוסטאַוו דערפיהלט, אַז די וועלט געהט איהם אונטער, דער ווייטאָג איז געווען גרויס, און די שאַנד נאָך גרעסער: זיין קינד איז נישט זיין קינד!

— ער האָט מיר געזאָגט, אַז אין דייטשלאַנד, וואו דאָס אַלץ האָט פּאַסירט, און וואו יעדער זאַך דערמאָהנט איהם אָן דעם, קאָן ער מעהר נישט בלייבען. ער פאָהרט גלייך אַוועק קיין אַמעריקע, און זי, זיין טאָכטער גיט ער אַריין אין מאָנאַסטיר אין פראַנקרייך, נישט אין דייטשלאַנד, כדי זיינע און איהרע בעקאַנטע, זאָלען נישט וויסען וואו זי איז.

ער האָט מיר אויך איבערגעגעבען דעם בריף, וואָס איז דער דאָקומענט אַז רחל איז דעם יודענס טאָכטער, נאָר יעדער אָרט אין דעם בריף, וואו עס דאַרף זיין דעם יודענס נאָמען, איז דאָס אָפּגעמעקט אַזוי אַז איהר אמתער טאַטע איז ווייסט בלויז גוסטאַוו אַליין.

ער האָט מיך געבעטען, אַז ווען רחל וועט אַלט ווערען דרייסיג יאָהר, זאָל איך איהר געבען דעם בריף, און זאָל איהר דערציילען די גאַנצע מעשה.

— ער גיט איהר נישט איבער צו איהר אמת'ן טאַטען, — האָט ער מיר געזאָגט — ווייל ער וויל, אַז זי זאָל בלייבען ביים קריסטליכען גלויבען, עס איז אַ גוטער קריסטליכער טאַט!

— ס'איז דאַכט מיר אַ גוטער טאַט פון נקמה— האָט זיך סענט לופ אָפּגערופען.

— לייגט אַריין שלעכטע כוונות אין מענשען— האָט איהם דער הויפּטגלח פאַרגעוואָרפען, כאָטש ער אַליין האָט אויך געוואוסט אַז ס'איז זיכער אַ טאַט פון נקמה — ניי פון גוטער קריסטליכקייט.

— און איצט האָט ער זיך געווענדעט צו סענט לופּן, — אַז דו ווייסט שוין די גאַנצע מעשה, נעהם איהר דו אַליין אין די הענט און זעה, אַז זי זאָל ווערען אַ פרומע נאָנע אין אונזער הייליגען מאָנאַסטיר.

— איך נעהם זיך אונטער!

סענט לופ האָט גענומען אַ הייליגען בוך און איז אַרויף צו רחלען אין צימער. ער האָט איהר געטראָפען שלאָפענדיג, זי איז געלעגען אויפן בעט, די פיס צעוואָרפען, דאָס צעפלאָמטע יונגע פּנים איינגעטונקען אין די שוואַרצע ראַשיגע האָר. דאָס קליידעל אויף איהר איז געווען צעראודערט: דאָ פערקאַשערט און דאָרט אַראָפּגעלאָזט.

(פאָרזעצונג קומט).

ספארט-בעוועגונג

פראבלעמען פון דער מכבי-בעוועגונג אין פוילען

צום צוזאמענפאר פון „מכבי"-פערבאנד

אין שייכות מיט דעם צוזאמענפאהר פון מכבי־פערבאנד אין פוילען, וועלכער איז דורך דעם צ. ק. אויסגערופען געווארען נאך ווארשא אין דער צייט פון 11 נאוועמבער ה. י. האלטען מיר פאר נויטיג אין קורצע שטריכען צו בעריהרען א גאנצע רייהע פראבלעמען פון דער טעטיגקייט פון מכבי־וועלט־פערבאנד בכלל און פון מכבי־פערבאנד אין פוילען בפרט.

די סטרוקטור פון מכבי פערבאנד אין פוילען, וועלכע זעהט פאר יערעס יאהר צו רופען א לאנדעס צוזאמענפאהר איז א גאנץ געלונגענע. דער יעהרליכער צוזאמענפאהר האט בלי ספק א שטארקע השפעה אויף דעם ענטוויקלונגס-שטאפ פון אונזער לאנדעס און וועלט־פערבאנד, מיר בעפרייען זיך אויף א קורצע צייט פון די טאג־טעגליכע דאגות און פערטראכטען זיך מיט דער גאנצער ערנסט וועגען פראגראם, טאקטיק און וויכטיגער גורל פון דער מכבי בעוועגונג.

די אויפגאבען אין די שטרעבונגען פון דער מכבי בעוועגונג האבען א קלארען נאציאנאלען און אידעאלאגישען כאראקטער און ווען מיר אנאליזירען די פראבלעמען וועלכע קומען צום אויסדרוק דורך די מכבי-אידעאלאגען, מענשען מיט פארשידענע אויפפאסונגען אויף די יעהרליכע צוזאמענפאהרען מוזען מיר זיין באלד דערמיט וואס דאס פראגראם פון מכבי וועלט־פערבאנד איז דער הויפט־יסוד, דער עיקר־העיקרים פון מכבי־פערבאנד ווערט שטענדיג אין פולער מאס אקצעפטירט אהנע שום קאמפראמיסען.

דאס פראגראם לויטעט:

„דער מכבי שטרעבט צו דער פיזישער און גייסטיגער אויפלעבונג פון די יודישע פאלקסמאסען. דער יודישער ספארט האט פאר זיך א נאציאנאל ציהל, דורך פיזישע דערציהונג דארף ער אומוואנדלען דעם פיזישען און פסיכישען טיפ פון גלות יוד אין א געזונטען פרייען מענש, וועלכער זאל זיין פעהיג צו פערטיידיגען זיינע פריוואטע און נאציאנאלע ווירדע."

ווען מיר ווילען בעריהרען די אידעאלאגיע פון מכבי־פערבאנד, ווילען מיר נאר ביי דער געלעגענהייט פעסטשטעלען אז:

1) מכבי מוז טראגען א פאלקס כאראקטער און ארומנעמען אלע שיכטען און קלאסען.

2. די מכבי פלאטפארם מוז זיין גענוג עלאסטיש כדי זי זאל קענען ארומנעהמען מעגליך דאס גאנצע נאציאנאלע יהדותטום, וועלכעס שטעהט אויפן גרונד פון באזעלער פראגראם.

3. מיר מוזען פון אונזער פראגראם אויסמיידען דאס וואס קען פערשידענע גרופען טיילען און דיפערענצירען.

מיט דער הילף פון פראפאגאנדע דארפען מיר זעען צו בעוויזיגען די גלייכגילטיגקייט און גאנצע די נעגאטיווע שטעלונג פון דער עלטערער גענעראציע צו דער אידעע פון פיזישער דערציהונג וועלכע איז נאך ביז היינט גרינגגעשעצט אין געוויסע קרייזען.

דער מכבי פערבאנד מוז אויף זיך נעהמען זעהר וויכטיגע און פעראנטווארטליכע ראלע, צו ווערען דער יודישער אמט פאר פיזישער דערציהונג, דער איז פאר דער יודישער יוגענד אין איצטיגען מאמענט זעהר אקטועל און דארף אונבעדינגט רעאליזירט ווערען.

דער מכבי פערבאנד מוז אויך האבען א גאנצען שטאב וואנדער - אינסטרוקטארען וועלכע דארפען בעזוכען און אינסטרואירען די עקזיסטירענדע קלובען און ארגאניזירען נייע אין די ערטער וואו עס זענען נאך ביז יעצט נישט קיין מכבי קלובען געגרינדעט.

די אינסטרוקטארען קורסען און די זומער־אפרוהע קאלאניעס דארפען לויט ביז איצטיגען פלאן געפירט ווערען אין א פיל גרעסערען מאסשטאב, דערביי דארפען מעהר אכט געלייגט ווערען און פערגרעסערט ווערען דאס פראגראם וועגען דער אידעאלאגיע און געשיכטע פון דער מכבי בעוועגונג.

מיר האפען אויך קאלאסאלע פליכטען כלפי די יוגענד בכלל און די יוגענד פון די ארטאדאקסישע חוגים בפרט.

דערצו וועט אונז פיל העלפען די פראפאגאנדע דער ספעציעלער און טעגליכער פרעסע, פארלעזונגען, בראשורען, צוזאמענפליהען, טורן-פעסטען א. וו.

זעהר וויכטיג זענען אין דעם פרט די אקטיווע ארבייט פון די קרייז־קאמיטעטען וועלכע געפינען זיך נעהנטער צו די פונקטען און קענען פיל מיטהעלפען די צענטראלע, אויף דעם געביט דארפען אבער איינקומען געוויסע רעכטליכע און סטאטוטארישע ענדערונגען אין פערבאנד און ענדערען דאס ביז איצטיגע צענטראליסטישע סיסטעם.

דער צוזאמענפאהר דארף אויך זארגען פאר די געזעצען פון די קרייז־קאמיטעטען און דערמיט געבען די מעגליכקייט צום נארמאלען פונקציאנירען פון די קרייז־קאמיטעטען.

א. מארגענשטערן.

די „מכביאדע" פאר אלעמען

אין שייכות מיט'ן נאנטען טערמין פון דער דריטער „מכביאדע" האט זיך אין דער יודישער ספארט-פרעסע פון פוילען און ארץ-ישראל אנגעהויבען א פאלעמיק, ווי אזוי די קומענדיגע יודישע אלימפיאדע דארף אויסזעהן, דערביי דערציילען די מחברים וועגען די בענאנגענע פעהלערן און ווייזען אן פערשידענע פלענער ווי דער „מכביאדע" צו פערשענערן און פערבעסערן.

די אלגעמיינע מיינונג איז, אז מ'זאל איינגאנצען בייטען דעם אינהאלט פון דער אימפרעזע אזוי, אז זי זאל פון א ריינער „מכבי"-פערמעסטונג, פערוואנדעלט ווערען אין אן'אלגעמיין-יודישער ספארט-פערמעסטונג, אין די אפיציעלע און פאקטישע מייסטערשאפטען פון יודישען פאק, און צוליב דעם טאקי זאלען צו די קאמפען צוגעלאזען ווערען אויך די ספארטלערס פון אנדערע יידישע ספארט-פערבאנדען ווי „הפועל" „גורדיה" אין א. וו.

דער אויספיהר פון די ארטיקלען איז, אז דער וועלט-פערבאנד פון „מכבי", וואלט שוין געדארפט דעם ענין בעהאנדלען און דערמעגליכען דעם אנטייל אין דער „מכביאדע" אלע יודישע ספארטלערס אן אונטערשיד פון פערבאנד-אנגעהעריגקייט.

דער דאזיגער פראיעקט איז לגמרי נישט קיין נייער. שוין מיט עטליכע יאהר צוריק זענען געפיהרט געווארען אונטערהאנדלונגען צווישען פערשידענע יודישע ספארט-צענטראלעס וועגען א צוזאמענארבייט. צוליב פערשידענע סבות איז דאס נישט געלונגען. היינט ווען עס אנקומען א סך לייכטער און קיין איין אויפריכטיגער „מכבייער" וועט דעם דאזיגען ערנסטען ענין נישט אוועקמאכען מיט דער האנד און אריבערגיין איבער איהם צום סדר היום.

ספעציעל וויכטיג איז פאר אונז די דאזיגע קאנצענטראציע פון אונזערע ספארטלער דוקא איצט, ווען מיר זענען צוגעטרעטען אלס מיטגליר צום אלימפישען קאמיטעט און אויף דער אלימפיאדע אין טאקיא אין י. 1940, וועט זיין קענען, צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע, אויך אויפטרעטען א יודישע רעפרעזענטאנץ אונטער איהר אייגענעם פאהן.

אונזער רעפרעזענטאנץ דארף און מוז בעשטיין פון די בעסטע ספארטלערס, וועלכע מיר האבען, מעגען זיי געהערען צו וועלכען פערבאנד זיי ווילען און דער בעסטער עקזאמען וועט זיין פאר זיי די „מכביאדע".

דער צוזאמענפאר פון פוילישען „מכבי", וועלכער קומט פאר קומענדיגען מיטוואך וועט מוזן אננעמען א שטעלונג צום דאזיגען ערנסטען ענין.

מ. ס.

קאמוניקאטען פון לאדזער „מכבי"

צום פראפאגאנדע-חודש

איינע פון די וויכטיגע געזעלשאפטען אין אונזער שטאט, וועלכע האט פיעל שטאנען, אז מיט ספארט דארף זי געהן צווישען די ברייטע מאסען — איז דער לאדזער „מכבי". דער דאזיגער קלוב ווייזט לעצטענס ארויס א בעדייטענדע ענטוויקלונג אין דער ברייט. עס מעהרען זיך כסדר די צאהל פון אקטיווע איבענדע אין די בעזונדערע סעקציעס און צוגלייך דערמיט וואקסט די צאהל מיטגלידער אין קלוב.

די מיטגלידער בעקומען אין קלוב אלעס, וואס איז נויטיג פאר'ן ספעציאלען בעטרייבען יעדען ספארט צווייג און גימנאסטיק. זומער — א ספארט-פלאץ און אינסטרוקטארען און ווינטער — א ערשטקלאסיגער איבונגס-זאל און קוואליפיצירטע אינסטרוקטארען.

די ריהרשווערדיגע לייטונג פון „מכבי", ווילענדיג איצט אריינציהען וואס ברייטערע קרייזען אין די ספארט-צווייגען און גימנאסטישע גרופען ארגאניזירט אין חודש נאוועמבער א פראפאגאנדע-חודש פאר ספארט. אין דער צייט זענען אפגעשאפט יעטוועדע אפצאהלונגען ביים אריינטרעטען אין קלוב, פריי פון בעשווערענדע פארמאליטעטען, וועלכע זענען געוועהנליך ביים פערשרייבען זיך אין א געזעלשאפט, קאן יעדער איינער בעטרייבען קערפער-ענטוויקלונג אונטער דער אויפזיכט פון אויסגעשולטע אינסטרוקטארען אין א הערצי פאסיגען ספארט-זאל.

עס געהט זיך צו מעלדען אין א אוועגד אין לאקאל פון „מכבי", אז מ'זאל קאנען צוגעלאזט ווערען צו די איבונגען, וועלכע ברענגען זיכער יעדען גרויס נוצען.

עס זענען איינגעשטעלט ספעציעלע גרופען פאר יוניארען, מענער, פרויען און סעניארען.

בחנם'דיגע נארטען צוגרייטונגס-איבונגען אין „מכבי"

אין שייכות מיט'ן אנקומענדען נארטען-סעזאן ווערען אדורכגעפיהרט אין ספארט-זאל פון „מכבי" ספעציעלע נארטען - איבונגען. די איבונגען קומען פאר צוויי מאל אין דער וואך אונטער דער לייטונג פון א אויסגעשולטען אינסטרוקטאר.

עס איז פראי אונטערצושרייבען, אז אין שייכות מיט'ן פראפאגאנדע-חודש פון „מכבי" זענען ניי־איינשרייבענדע פריי פון וועלכע עס איז אפצאהלונגען.

מיטגלידער פון דער נארטען-סעקציע געניסען פון די באהן־הנחות פון 1000 און 2,500 קילאמעטער-בילעטען.

אין די נאהענטסטע טעג הויבט זיך אן א קורס פאר נארטען־ריכטער אונטער דער אויפזיכט פון פוילישען נארטען-פערבאנד.

פון דער ארגאניזאציע פון יוד. טורן- און ספארט-קלובען אין פוילען „מכבי"

7-טער אלפוילישער „מכבי"- צוזאמענפאהר.

דער 7-טער אלפוילישער „מכבי"-צוזאמענפאהר איז גערופען געווארען קיין ווארשע, אויפן 11-טען נאוועמבער ה. י. מיטן פאלגענדען טאג-ארדנונג:

1. ערעפנונג און וואהלען פון פרעזידיום, 2) בעגריסונגען, 3. בעריכטען. 4 וואהלען פון פערמאנענץ-אויסשוס, 5. דיסקוסיעס 6. אבסאלוטאריום, 7 פארשלאגען פון פערמאנענץ קאמיסיע. 8. וואהלען, 9. פרייע פארשלאגען.

דער צוזאמענפאהר וועט פארקומען אין לאקאל פון „מכבי", נאלעווקי 2א, 3-טער שטאק. דער סעקרעטאריאט וועט ערב הזם צוזאמענפאהר זיין טעטיג פון 10 ביז 14 און פון 16 ביז 22. אין טאג פון צוזאמענפאהר אין לאקאל פון קלוב „מכבי", נאלעווקי 2א, פון 7,30 פריה.

דער צוזאמענפאהר וועט געשלאסען ווערען דעם זעלבען טאג.

זיצונג פון אקציאנס - קאמיטעט אין ווארשע.

אין די טעג פון 25—26 דעצעמבער ה. י. קומען פאר אין ווארשע בעראטונגען פון אקציאנס קאמיטעט און ספארט-אפטיילונג פון וועלטפערבאנד „מכבי" (הנהלה מכביה עולמית). אין די בעראטונגען וועט אנטיילנעהמען דער פרעזעס פון וועלט־פערבאנד „מכבי" — פרופ. ילין ברודצקי.

קורס פאר אינסטרוקטארען פון גימנאסטיק און באקס אין ווארשא.

דער צענטראל קאמיטעט האט בעשלאסען צו ארגאניזירען אין ווארשע פאלגענדע קורסען:

1) קורס פאר לעהרער-רינגס) פון פאלקס-שולען — פון 25 דעצעמבער ה. י. ביז 6-טען יאנואר 1937.

2) קורס פאר אינסטרוקטארען(קוים) פון גימנאסטיק ערציהערישע און אויף מכשירים — פון 25 דעצעמבער ביז 6 יאנואר 1937.

3) א קורס פון באקס אינסטרוקטארען — פון 25 דעצעמבער ה. י. ביז 6 יאנואר 1937.

די אפצאהל פאר יעדע פון די אויבען דערמאנטע קורסען בעטרעפט: 45 זל. מיט קווארטיר און בעשפייזונג. 10 זל אהן קווארטיר און בעשפייזונג.

די מעלדונגען דארפען צוגעשיקט ווערען דער צענטראלע, ווארשע, קרולעווסקא 20 וו. 4 ביזן 5 דעצעמבער ה. י.

צו די מעלדונג דארף ביגעלעגט ווערען דער פאסט־אפשניט פון איינגעצאהלטען געלד פארן קורס (קאנטא פ. ק. א 29.314 דר. י. לייפונער, ווארשע).

„כפר-המכבי" אקציע.

די בעזונדערע אקציע פון „כפר המכבי" רעפערענט ביים וועלט-פערבאנד „מכבי" — ה' ל. צ'יוצ'קא — דויערט. אין די וויזיטירטע שטעט קומען פאר פייערליכע אקאדעמיעס. עס ווערען ריארגאניזירט ביי די קלובען די „כפר המכבי" רעפעראטען און גלייכצייטיג פערפעסטיגט זייער טעטיגקייט און די בעציהונגען מיט ק. ק. ל.

ביז היינט צו טאג זענען בעזוכט געווארען די פאלגענדע שטעט: ווארשע, לאדז, קאליש, טשענסטאכאוו, סאסנאוויעץ, בענדין, קאטאוויץ, קראקא, ביעלסק. טארנאוו, פשעמישל, סטאניסלאוואוו, סטרי, דראהאביטש, טאריסלאוו, טארנאפאל, און לעמבערג.

נאכן 7-טען אלפוילישען צוזאמענפאהר וועלען דורך ה' ל. צ'יוצ'קא בעזוכט ווערען די שטעט: פלאצק, קוטנא, וולאצלאוועק, ראדאמסקא, קיעלץ, לובארטאוו, לובלין, כעלם, קאוועל, לוצק, ראוונע, בארנאוויטש, לידא, טראקי, גראדנא, סוואלקי, ביאליסטאק און לאמזשא.

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 93-201
ספעציאליסט
זער מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזע
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 9—12.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען,
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 12-234
נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אווענד.

פוסבאל-מייסטערשאפט פון „א"-קלאס אין לאדז

ווימא — ווידזעוו 0:2
פ. ט. צ. — בוזשא 1:0
אוניאן-טורינג — זיעדנאטשאנע 3:3

פוסבאל-מעטשען אין לאנד

ליגא — רעפרעזענטאנץ פון סטאניסלאוואוו 1:5.

דער מעטש איז פארגעקומען וועגען בעכער פון מלוכה־פרעזידענט.

ווישלא — קראקאוויא 2:3
ל. ק. ס. — סאקאל (יונגערווש) 1:6.
רעפרעזענטאנץ פון טארנער קרייז— רעפרעזענטאנץ פון טארן 2:5

אינטערנאציאנאלער פוסבאל-מעטש

עסטרייך — שווייץ 1:3

באקס

וועגען דער מייסטערשאפט פון ווארשא

פויזען—לאדז 5:11
מכבי — צ. וו. ס. 8:8
אקענטשע — פארט-בעמא 2.14.

צווייטע רעפרעזענטאנץ פון לאדז— רעפרעזענטאנץ פון פאביאניץ 4:12

די בעזונדערע רעזולטאטען זענען פאלגענדע: ליבערמאן האט בעזיגט לייטען דורך ק. א. וואיטשעכאווסקי II האט בעזיגט ריכטערן אויף פונקטען, אויגוסטאוויטש האט בעזיגט וויטקאווסקי'ן אויף פונקטען, נאטשיק האט בעזיגט הענדריקאווסקי'ן דורך ק. א. דורקאווסקי האט בעזיגט איזאשאק דורך ק. א. קראוועטשיק האט בעזיגט וואלדמאנ'ען, יאסקולא האט בעזיגט קראטשעווסקי'ן דורך ק. א. קוליבאבקא האט בעזיגט קופיאק'ן.

לאדזער דעלעגאטען צום מכבי-צוזאמענפאהר

צום צוזאמענפאהר פון „מכבי"-פערבאנד אין ווארשא פאהרען ארויס פון לאדז פאלגענדע העלעגאטען:

מצד דער מכבי־עקזעקוטיווע ד"ר ז. עלענבוגען, סטטאל, שרעטער, פרוי כוואט און מארגענשטערן.

פון בר-כוכבא: ד"ר האנדזעל, פלאטאו.

פון מכבי: איגוש. וויינבערג, פרישמאן, לוריע און יאטשעמבניק.

פון „הכח": ד"ר קראוש, שולזינגער און שווייצער.

פוילישע ספארט - פעראיינען אין פויזען וועלען פערשטרייקען

ווען מ'וועט אננעמען א יודישען קלוב אין שווים-פערבאנד

מיר האבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, אז דער פויזנער פוילישער קרייז-שווים-פערבאנד האט זיך אפיעזאגט אנצונעמען אלס מיטגליד פון פערבאנד דעם יודישען ספארט-פעראיין אין פויזען „בר-כוכבא".

אויף דער אינטערווענץ פון פוילישען שוויםפערבאנד אין ווארשא, האט דער לעצטער בעפוילען אנצונעמען דעם יודישען פעראיין, ערקלערענדיג, אז צו דעם זענען נישט פערהאן קיין שום סטאטוטארישע מניעות.

די פוילישע קלובען אין פויזנער קרייז, וועלכע געהערען צום פערבאנד, האבען אבער ערקלעהרט, אז זיי וועלען צוטרעטען צו א שטרייק, אויב דער פוילישער שווים-פערבאנד וועט זיך ווייטער האלטען ביי זיין בעפעהל.

דער פוילישער שווים-פערבאנד האט נאך נישט געגעבען קיין ענטפער אויף דעם בריף פון די פויזנער קלובען.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט-געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען פון פעטריקאווער 10 אויף
161 פיעטריקאווער 161
טעל. 245-21.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

בריף אין רעדאקציע

געעהרטער ה' רעדאקטאר!

מיר בעטען אייך צו געבען א ארט אין אייער וו'ציימונג, פאר די פאלגענדע מעלדונג פאר וועלכען מיר דאנקען אייך פאראויס.

מיר אונטערגעשריבענע, גרינדער, לייטער און עצי-הער פונם קרן „חשומר הדתי" אין לאדז, ערקלערען פאלגענדעס:

א) שטעהענדיג שוין באלד 8 יאהר ביים קאמף פאר די פערווירקליכונג פון „חשומר הדתי" רעיון האבען מיר זיך איבערגעצייגט דאס אונזערע העכערע אינסטאנצען אין ווארשע (הנהגה הראשית) פיהרען אונז נישט צום ציל, נאר פערקעהרט, מיט זייער טאקטיק פיהרען זיי צו דאס די רעליגיעז נאציאנאלע יוגענד זאל ווערען עכ-טוישט אינם ציוניזם בכלל און רעליגיעזען בפרט.

ב) די רעזולטאטען פון די לעצטע כנסיה-ארצית, אין וועלכע עס האבען זיך בעטייליגט נאר עטליכע צענדליג דעלעגאטען האבען אונז געוויזען דאס דער כנסת איז צוריקגעשטאנען און האט נישט מעהר דעם מוט געגען-צושטעלען זיך די אויבען דערמאנטע טאקטיק.

ג) אויף צוליב דעם וואס דאס מענשען-מאטעריאל פון אונזערן קן האט זיך ארויסגעוויזען פאר אונפעי-היג (אין געוויסער מאסען צוליב די דערמאנטע טאק-טיק פון די הה"ר) צו זיין די מגשימים פון דעם רעיון, האבען מיר בעשלאסען זיך צוריקצוציהען פון די מיט-ארבייט אין איהם.

דאס איבערגעבליבענע געלד אין סכום פון 111.09 זל. גיבען מיר איבער דעם מזרחי אין לאדז מיט דער בקשה איבערצוגעבען עס פאר דעם „מפעל עם לבצור ובטחון".

אויך דעם אינוועטאר, ביבליאטעק, סעקרעטאריאט, און די דגלים ווערען איהר איבערגעגעבען.

מיט אכטונג:

כנסת „שומר הדתי" בפלניה

הנהגת לודז

ראש הקן המכוון יחיאל דב שלזינגר.

ד"ר מעד.
שמעון גרינבערג
פילסודסקיעגא 55
טעל. 168=58
נעמט אן פון 12-1 און פון 5—7 אוו.

חזנים=בוך

בקרוב ערשיינט אין דרוק דאס ערשטע אילוס-טרירטע „חזנים-בוך", וואס וועט ענטהאלטען די געשיכטע פון חזנות ביי יודען, בעריקזיכטיגענדיג ספע-ציעל דאס פוילישע חזנות. אינם „חזנים-בוך" וועט-לען זיך געפינען ברייטע - אומפאסענדע ארטיקלען, וואס וועלען אויך א סיסטעמאטישען אופן געבען א קלאר בילד פון דער ענטוויקלונג פון חזנות-וועזען פון זיין אנפאנג ביז דעם היינטיגען טאג.

אויסער דער אלגעמיינער טייל וועלען אינם „חזנים-בוך" געדרוקט ווערען ביאגראפיעס פון אלע חזנים, חזנים-שוחטים, און שוהל-דיריגענטען אין פוילען, ווי אויך פון די, וואס שטאמען פון פוילען אדער זענען אמאל אין פוילען געווען טעטיג.

די חזנים, וואס האבען ביז היינט צו טאג נישט בעוויזען אריינצושיקען זייערע אויספיהרליכע ביאג-ראפיעס, ווערען געבעטען דאס צו טון ביז דעם 1-טען דעצעמבער ה. י.

די אויטאביאגראפיע דארף טעבען תשובות לכל הפחות אויף פאלגענדע פונקטען: א) נאמען, פא-מילערס נאמען און פאמיליע, ב) טאג, חודש און יאהר פון געבורט, ג) געבוירען-ארט, ד) יחוס, ה) עלטערען, ו) ערציהונג און בילדונג, ז) גייסטיגע השפעה, ח) וויכטיגע געשעהעניישען אין לעבען, ט) אנהויב פון חזנישער טעטיגקייט, י) וואו, אין וועלכער שטאט און שוהל געדאווענט. יא) אויטאקריטיק אדער א אויטאר-כאראקטעריסטיק, יב) אייגענע חזנישע קאמפאזי-ציעס, יג) געזעלשאפטליכע טעטיגקייט.

צו דער ביאגראפיע דארף צוגעלייגט ווערען א בע-שטעטיגונג פון דער קהלה אדער שוהל, ביי וועלכער דער געגעבענער חזן אדער דיריגענט איז טעטיג ווי אויך א פאטאגראפיע.

די חשובע חזנים און דיריגענטען ווערען געבעט-טען זיך צוזאמשטעלען מיט זייערע טעלעפאנס. אדרעס פון רעדאקציע:

„חזנים-בוך", ווארשאווא, לעשנא 47. וו. 9.

אין „ראזמאיטאשטשי"
וועט טאקי נישט מעהר שפילען קיין יודיש טעאטער

מיר האבען נעכטען געבראכט די ידיעה, אז אין ראזמאיטאשטשי וועט בקרוב אנהויבען שפילען דאס פוילישע „פאפולארני-טעאטער. אין צוזאמען-האנג דערמיט האט דער אינהאבער פון טעאטער נעכטען גערעדט טעלעפאניש מיט אונזער רעדאק-ציע און אויפמערקזאם געמאכט אויף א נישט פינקטלעכקייט אין אונזער ידיעה, בכן, אז עס האנדעלט זיך נישט וועגען „פאפולארני-טעאטער, דאגעגען האט ער גאנץ קאטעגאריש פעסטגעשטעלט, אז אין „ראזמאיטאשטשי" וועט שפילען פויליש טעאטער.

דערפון איז צו זעהן, אז יודיש טעאטער וועט דארט טאקי מעהר נישט שפילען.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 9-טען נאוועמבער

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען, 7.15 ידי-עות, 7.35 מוזיק, 8 אודיציע פאר שולען, 11.30 אודי-ציע פאר שולען, 11.57 ציים-סיגנאל, 12.03 פליטן, 12.40 שמועס, 12.50 ידיעות, 1 פליטען 1.57 לאדזער בערזע, 3 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאמע - קאנצערט, 3.40 „א שפאציר איבער די' פוליצע" — א שמועס פאר קינדער, 3.50 מוזיק פאר קינדער (פליטען), 4.05 מו-זיק, 4.30 וואלצען, 5 רעפעראט פון ד"ר סקאטשעק, 5.15 פידעל - קאנצערט, 5.50 שמועס, 6 אקטועלער שמועס 6.10 ספארט, 6.20 טראנסמיסיע פון דער צוקערניע „זשעמיאנסקא", 7 „זעלנערישע אודיציע", 7.30 פוי-לישע פאלקס-מוזיק, 8 קאטעראל - קאנצערט (פון פוי-זען), 8.45 אוונט-ידיעות, 8.55 אקטועלער שמועס, 9 ליטעראַרישער אוונט, 9.30 פליטען, 10 קאנצערט (פון לעמבערג).

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

שטורמישער ערפאלג פון די „ציגיינערין" אין פילהארמאניע

שוין א צייט ווי אין לאדז האט א פיעסע נישט געהאט אזא ריזען-ערפאלג, זעלטען ווען, מען זעהט און פילהארמאניע אזוי פיל מענשען. די פארבינקונג פון די 10 בילדער אין דער פיעסע, די טעניק די לידער, גנב'ישע און ציגיינערישע ווי אויך יודישע זענען אזוי פערוויילענד, אז דער עולם לאכט אהן אויפ-הער.

די ראלען - פערטיילונג און אויספיהרונג — ערשט-קלאסיג. מען מוז מודה זיין, אז אזא פארשטעלונג זעהט מען זעלטען.

היינט 9 אוונד צום 7-טען מאל „די ציגיינערין". דינסטאג און מיטוואך ווערט צוליב'ן קאנצערט נישט געשפילט.

1-טע הנחה-פארשטעלונג אין ראזמאיטאשטשי מיט לוסי און מישא גערמאן אין רחלים קינדער

שוין די צווייטע וואך שפילען דא מיט דעם גרעסטען דערפאלג די אמעריקאנער קינסטלער לוסי און מישא גערמאן מיט זייער ספעציעלען אנסאמבל די לעצטע אט-ראקציע „רחל'ס קינדער".

יעדען אוונד איז דער טעאטער איבערפולט מיט אלע קלאסען טעאטער-בעזוכער.

היינט מאנטאג 9 אוונט ווערט געשפילט א ספעציע-לע הנחה-פארשטעלונג פאר די ברייטע מאסען. די תוינ-טיגע בילעטען זענען פאר אלע ביליגע פרייזען, כדי יע-דער זאל האבען די מעגליכקייט צו זעהן „רחל'ס קינדער".

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175=10
נעמט אן פון 11—2 און פון 5—8.30 אוו

„דער העלד"
היינט גרויסע פרעמיערע!
„Wallace Beery
אין דעם גרויסען פילם פול מיט ראמאנטיזם א.ז.
אין די איב-ריגע ראלען: JOHN BOLES, Barbara STANDWICK
אויסערדעם: קאלירטע צוגאבען און אקטועליטעטען פון P.A.T.
פרייזען פון די פלעצער אויף אלע סעאנסען פון 54 גר. אן

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסעז
1 זלאטי
אנאנם ביז א ווערטער
ראקאלעז
א קליין נישט-קרעמפירט צימער'ל פאר א קאוואליר, אין דער געגענד פון 6. שערפיען, דלוגא, וואולטשאנסקא - געזוכט. דערוויסען זיך: 6. שערפיען 17 ביים פארטיער.

א גרויי אין מיטעלע יאהרען, זוכט א וואוינונג ביי א בעסערע פאמיליע, ביז 15 זל. מאנאטליך. אפערטען אונטער „15".

א שטוב מיט א קוך
מיט בעקוועהמליכקייטען אין א ריין הויז פון באלד אדער פון 1. יאנואר געזוכט. אפערטען אונטער „T" אין אדמיניסטר. פון דער צייטונג.

Pokój umeblowany dla sòlidnej osoby, ewentualnie z używalnością telefonu — Żeromskiego 42, m. 12.

פערשידענעס
ניי מעבעל (3 וואכען גענוצט) ביליג צו פערקויפען. אנשטאדטש 5, וואוינונג 16.

Rutynowany buchalter-bilansista i korespondent polsko-niemiecki szuka stałej posady lub na godziny: — Zgłoszenia sub: „S G."

Zaginiony został kwit z lombardu na imię Abram Grynbaum za Nr. 273759 Kwit zostaje unieważniony.

אין פערלויף פון 3 מאנאטען לערן איך די העבראאישע שפראך אין ווערט און אין שריפט מיט אלע כללים ודקדוקים. אויך מפטיר מיט א דרשה צו א בר מצוה. פרייז צוגענגליך. מיין אדרעס: גדאנסקא 24, לעהרער א. איטקין.

Dr. med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
6. שערפיען 37 בענעדיקט
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

בחנם ווערט צונעפאסט אלערליי ילעזער!
„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, סאמ-בינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.
מ'ווערן אויך אויסגעפיהרט רעצעפטען, רעפעראטורע פונקטליך און רעיעל. — געדענקט די אדרעס
עס הערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די חי"ה ראמאוויטש.

יונגלער
מיט גוטע שטימען
קענען זיך מעלדען אין סינאגאגע אויף אלע קאשטשושקי, מאנטאג און דאנער-שטאג פון 4 ביז 5 נאכמיטאג. שטימען, וואס איינגען זיך אויף סאלא - געזאנג, ווערען גלייך און גוט בעצאהלט.

ד"ר דניאל קאהן
5 שטערלינגא 5
טעל. 228=08
אינערליכע און נערווען-קראנקהייטען
עלעקטרא=טעראפיע
נעהמט אן פון 5 ביז 7 אווענד.

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
צוריקגעקעהרט
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

DR. MED. H.
Różaner
הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראנק.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אן פון 9—1 פארמ. און פון 5—9

וויכטיג פאר אלע!
בריפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, מעמאראנדומס, חתונה-קארטען, עטיקעטען.
מיטען-עטיקעטען, מאס-ביכער, ברויט-עטיקעטען, טריקא-עטיקעטען, שטרימף-באנדעראל און ווייסארבייטען.
מיט די מאדערנסטע שריפטן
די שנעל-דרוקעריי
בראמבערג
לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255=09

Dr. méd.
E·WAJNBERGOWA
אויגען-קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען-קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172·20.

לעטשניצע
פאר ווענעריש-קראנקע מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוידאל
טאג פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
סערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
נ.ג.ע. זשער 11. טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפע און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פארקויפט אין אלע אפטייקען, אפטייק-סקלאדן און פערפומעריעס.
Fabr. Chem. - Kosm.
„Pharmachemja", Bydgoszcz.

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-78
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.
ווענעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אסיסטענט פון דעם בינעקאלאגי-שען קליניק אין פאריז.
ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט.
ספעצ. פון הייזען אונפרוכטבארקייט.
נעהמט אן אין לאדז
פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03
נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—8 אווענט

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט
צוריקגעקעהרט

די מאדערנע
טאנץ=שולע
אויף פיעטריקאווער 89
קווער אפיצינע פארטער
אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען דיפלאמירטען טאנץ-לעהרער
S. RUBINSZTAJN
נעמט אן איינשרייבונגען פאר אנפאנגער טעגליך פון 10 פריה ביז 10 אווענד.
בעם. פאר אויסגעדינטע שבת און זונטאג פראקטישע לעקציעס.
ספעציעלע שטונדען פאר לאנג=געקליידעטע.
מיט אכטונג
דיפלאמירטער טאנץ-לעהרער.
ס. רובינשטיין.

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
11 בושעזשינער 11
טעל. 137-63.
עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים:
ד"ר קויפמאן, ד"ר דינענזאן, ד"ר רויטער, ד"ר שפירא, ד"ר נאדעל, ד"ר י. איציקזאן, ד"ר סטופאי, ד"ר ספירא, ד"ר שמיר-געלד נערווען=קראנקהייטען
און דענטיסטין סמאראפאלסקא.
וויזיטען אין שטאט. אלע ארט מעדיציניש הילף. קאבינעט פאר פיזיקאלישער טע-ראפיע און רענטגען.
אלע ארט אימפונגען (געגען דיפטעריט און אנדערע).

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1-טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

ספעציעלע
לעטשניצע
פאר פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
ZGIERSKA 24
Dr. FELDMAN | Dr. PRAPORT
פון 3 ביז 6 | פון 10 ביז 1

Za wydawnictwo „Najer Folksblat". spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.